

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

Guidelines for the development of the elderly allowance payment
system in the area of local administrative organization of Chonburi

โดย

ขวัญตา เบ็ญจะจันทร์

สนับสนุนโดยทุนอุดหนุนการวิจัย

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชลบุรี

มีนาคม ๒๕๖๓

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

Guidelines for the development of the elderly allowance payment
system in the area of local administrative organization of Chonburi

โดย

ขวัญตา เบ็ญจะจันทร์

สนับสนุนโดยทุนอุดหนุนการวิจัย
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มีนาคม ๒๕๖๓

คำนำ

รายงานการวิจัย แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี (Guidelines for the development of the elderly allowance payment system in the area of local administrative organization of Chonburi) ฉบับนี้เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์จากการศึกษาวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบไปด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งการศึกษาเชิงปริมาณเป็นการแจกแบบสอบถามโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 390 คน และการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานกองคลังและกองสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบล จำนวนทั้งหมด 16 คน

ในงานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรีว่ามีความคิดเห็นอย่างไร ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเป็นอย่างไร รวมถึงแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรีเป็นอย่างไร

โดยผู้วิจัยมุ่งหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นในการเล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบและวิธีการในการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการและนิสิตสาส์นมหาวิทาลัยบูรพาที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยในหัวข้อดังกล่าวและขอขอบพระคุณหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ที่กรุณาให้ข้อมูลเพิ่มเติมงานวิจัยครั้งนี้จึงสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขวัญตา เบ็ญจะพันธ์

2564

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง เรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี และประการที่สาม เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ประกอบไปด้วยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งการศึกษาเชิงปริมาณเป็นการแจกแบบสอบถามโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 390 คน และการศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานกองคลังและกองสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบล จำนวนทั้งหมด 16 คน

ผลการศึกษา พบว่า ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านการลงทะเบียน รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเทศบาลมีการใช้ช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายช่องทาง เช่น เสียงตามสายของชุมชน กลุ่มไลน์แอฟฟิเคชั่นของชุมชนหรือท้องถิ่น เว็บไซต์ ส่งไปรษณีย์ สื่อออนไลน์ และมีการสื่อสารผ่านผู้นำชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพด้านการลงทะเบียน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการลงทะเบียน เนื่องจากปัจจุบันมีการลงทะเบียนแบบออนไลน์ ส่วนกลางดำเนินการรวบรวมข้อมูลให้ ทำให้ง่ายและคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามในบางกรณีมีการพบปัญหาในการรวบรวมข้อมูลลงทะเบียน กล่าวคือ ปัญหาการยื่นลงทะเบียนช่วงปีงบประมาณ บัตรสมาร์ตการ์ดมีข้อมูลแต่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรืออ่านบัตรอ่านไม่ได้ ปัญหาการย้ายของประชาชนย้ายภูมิลำเนา รวมถึงปัญหาไม่แจ้งความจริงให้กับเจ้าหน้าที่ทราบ ทำให้เกิดความผิดพลาดในการตรวจสอบ และปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ พบว่า การจ่ายเงินส่วนใหญ่โอนเข้าบัญชีธนาคารทั้งหมด ทำให้ไม่มีปัญหาในการจ่ายเงิน แต่อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินที่การปรับเปลี่ยนทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกิดความสับสนข้อมูล

แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า 1) ให้มีการอัปเดตข้อมูลให้ครบถ้วนในกรณีการจัดเก็บข้อมูลของรัฐบาล หรือ Big DATA เพื่ออำนวยความสะดวกเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

2) จัดฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทราบเกี่ยวกับข้อบังคับ กฎระเบียบ หรือแนวทางรูปแบบกิจกรรมที่รัฐมีการปรับเปลี่ยน หรือเงื่อนไข ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) รัฐบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและรับรู้ถึงข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาสีทึบของตนเอง 4) ให้มีการปรับการจ่ายเงินเป็นเฉลี่ยในอัตราเดียวกัน เพื่อลดความล่าช้าหรือลดการตรวจสอบช่วงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (ยกเลิกการจ่ายแบบขั้นบันได) 5) ให้ส่วนกลางรวบรวมข้อมูลต่างๆ ให้ครบ หรือมีเว็บไซต์เป็นข้อมูลในการตรวจสอบ เช่น การผ่านการเกณฑ์ทหาร การรับบำนาญให้ครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดการเรียกคืนเงิน

6) ผู้สูงอายุควรมีบัตรเฉพาะและผูกกับบัญชีธนาคาร หรือการมีบัตรเฉพาะที่มีการคีย์ข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่ออำนวยความสะดวก 7) ให้มีระบบจัดการโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องลงทะเบียน โดยให้ได้รับสิทธิ์ตามอายุ 60 ปีบริบูรณ์ 8) จัดทำ one stop service เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางติดต่อหน่วยงานของรัฐ ทั้งเรื่องของเวลา ค่าใช้จ่ายของประชาชนผู้สูงอายุ และ 9) รัฐควรให้ประชาชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางและอิสระได้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลแต่ละโครงการหรือนโยบายของรัฐบาล

Abstract

This study is entitled “guidelines for the development of the elderly allowance payment system in the area of local administrative organization of Chonburi”. The objectives were 1) to study opinions about the payment system of elderly subsistence allowance in local administrative organization areas in Chonburi province, 2) to study problems and obstacles in implementing the payment of elderly subsistence allowance of operation officers in local administrative organization areas in Chonburi province and 3) to study a guideline in developing the payment system of elderly subsistence allowance in local administrative organization areas in Chonburi province.

The study was conducted using a mixed method comprising quantitative research and qualitative research approaches. A questionnaire was used in the quantitative research. The sample was 390 female and male elderly from 5 districts and 8 sub-district municipalities in Chonburi province. The qualitative research was conducted using an in-depth interview with 16 officers from Division of Finance and Division of Social Welfare of the sub-district municipalities. The study results showed that overall opinions of the elderly about the payment system of elderly subsistence allowance in local administrative organization areas of Chonburi province were at a high level. Consideration of each aspect from the highest to lowest levels found that registration was the highest, followed by public relations, and payment of elderly subsistence allowance respectively.

With regard to problems and obstacles related to implementation elderly subsistence allowance payment with regard to public relations, it was found that most operation officers did not have problems and obstacles in public relations since the municipalities used various channels of communication such as community public address system, community or local LINE application group, website, sending post, online media, and communication through community leaders. In terms of problems and obstacles of the elderly subsistence allowance payment related to registration, it was found that most officers did not have problems and obstacles in registration since at the moment online registration is available and the data were collected by central administration, making the operation is more simple and flexible. However, problems in collecting registered data were found when registration was implemented during a fiscal year. Smart cards contained information but not correct as to fact or smart cards could not be read, problems related to population migration or people did not inform fact to officers, giving rise to a mistake

in inspection. Problems and obstacles in implementing the payment of elderly subsistence allowance indicated that most payment was transferred to bank accounts but some problems may arise if they were associated with the principles.

Suggestions from the study results are 1) data should be accurately updated, in case of Big DATA collected by the government, so that operation officers will be able to access the data easily, 2) knowledge training should be provided to enable operation officers to learn about rules, regulations or activity patterns or guidelines that are changed by the government including relevant conditions or information, 3) the government should practice public relations thoroughly and variously so that people will be alert and perceive what they should do to protect their rights, 4) the payment should be adjusted to be paid under the same rate in order to reduce delay or checking of age ranges of the elderly by operation officers (the payment with a sliding scale should be cancelled), 5) the central administration should collect data accurately and completely or have websites as information for checking; for example, military status (conscripted), receiving pension so as to prevent refund request, 6) the elderly should have a specific card to bind to their bank accounts or a specific card that contains complete information for being easy in management, 7) an automatic management system should be available so that the elderly are not required to register when they are granted the rights to subsistence allowance as soon as they are 60 years old, 8) one stop service should be prepare to link information among relevant agencies so as to reduce travelling costs of the elderly when they need to make contact with government agencies as well as their time and expenses and 9) the government should allow people to access internet more widely and independently so as to promote information access of each project or the government policies.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ.....	11
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในประเทศไทย.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	30
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา.....	30
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	31
วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
ลักษณะของแบบสอบถาม.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	39
ความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี.....	39
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี.....	46
แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี.....	51
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	53
สรุปผลการศึกษา.....	53
อภิปรายผลการศึกษา.....	56
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	60
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	63
ประวัติผู้วิจัย.....	71

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรสูงอายุในประเทศอาเซียน ปี 2561.....	1
1.2 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และ 80 ปีขึ้นไป.....	2
1.3 แสดงรายงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2561 – 2562.....	3
1.4 แสดงจำนวนผู้สูงอายุในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562.....	4
3.1 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุแบ่งเป็นชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี.....	34
3.2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แบ่งเป็นชายและหญิง ใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี.....	34
3.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant).....	36
4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	40
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของระดับความคิดเห็นของประชาชน ผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี.....	42
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับ ระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์.....	43
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับ ระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการลงทะเบียน.....	43
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับ ระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ.....	45

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552.....	17
2.2 การดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552.....	18
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	30

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ปรากฏการณ์ที่สร้างความตื่นตัวกับการเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์ในระดับโลก คือ การมีประชากรสูงวัย ซึ่งเป็นผลมาจากอัตราเกิดที่ลดลง และผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้นในรอบครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาประชากรโลกมีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2561 โลกมีประชากรรวมทั้งหมด 7,633 ล้านคน และมีประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป 990 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 13 ของประชากรทั้งหมด ในปี 2561 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2561, หน้า 1-5) สหประชาชาติคาดประมาณเกี่ยวกับประชากรสูงอายุเป็นจำนวน 67 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาเซียนได้เข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุในปี 2561 และในประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นสังคมสูงอายุไปแล้ว 4 ประเทศ คือ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม และมาเลเซียตามลำดับ คาดประมาณว่าประเทศเมียนมา และอินโดนีเซียจะเป็นสังคมสูงอายุตามมาด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากตาราง 1.1 ที่แสดงจำนวนประชากรของประเทศ ในอาเซียน ปี 2542 และ ปี 2561 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรสูงอายุในประเทศอาเซียน ปี 2561

ประเทศ	2542		2561	
	จำนวนประชากรทั้งหมด (ล้านคน)	ร้อยละของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป	จำนวนประชากรทั้งหมด (ล้านคน)	ร้อยละของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป
1. สิงคโปร์	3.8	10.5	5.8	20.4
2. ไทย	62.0	9.6	69.2	17.6
3. เวียดนาม	79.4	8.6	96.5	11.6
4. มาเลเซีย	22.9	6.1	32.0	10.0
5. เมียนมา	47.1	7.1	53.9	9.7
6. อินโดนีเซีย	208.6	7.2	266.8	8.9
7. บรูไน	0.3	4.0	0.4	8.5
8. ฟิลิปปินส์	76.3	5.0	106.5	7.8
9. กัมพูชา	11.9	4.9	16.2	7.2
10. ลาว	5.3	5.4	7.0	6.4
รวม	517.6		654.3	

ที่มา: United Nations, (2017:เว็บไซต์)

จากตาราง 1.1 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรสูงอายุในประเทศอาเซียน ปี 2561 ดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นปีที่มีประเทศสมาชิกอาเซียนครบ 10 ประเทศ เปรียบเทียบกับ ปี พ.ศ. 2561 ที่แสดงถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุได้อย่างชัดเจน

และในปี 2561 ประเทศไทยมีประชากรทั้งหมด (ไม่รวมแรงงานข้ามชาติ) 66 ล้านคน เป็นผู้สูงอายุ 12 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด ประเด็นท้าทายที่สำคัญคือ ประชากรไทยกำลังมีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และจะก้าวเข้าสู่ “สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จะลดลงจาก 12 ล้านคน เหลือเพียง 9 ล้านคน คนในวัยแรงงานอายุ 15-59 ปี จะลดลงจาก 44 ล้านคน เหลือเพียง 37 ล้านคน แต่ผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าตัวจาก 11 ล้านคน เป็น 20 ล้านคน อีก 20 ปีข้างหน้า (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2561, หน้า 32-37) จะเห็นได้จากตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และ 80 ปีขึ้นไป ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.2 จำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และ 80 ปีขึ้นไป

ภาค	ประชากรทั้งหมด (ล้านคน)	ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป (ล้านคน)	ผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป (พันคน)
กรุงเทพมหานคร	8.3	1.1	114
ปริมณฑล	6.9	0.9	97
ภาคกลางตอนกลาง	3.1	0.6	74
ภาคตะวันออก	5.6	0.7	88
ภาคตะวันตก	3.5	0.7	87
ภาคเหนือ	11.2	2.4	287
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	18.5	3.5	389
ภาคใต้	9.1	1.3	182

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2562)

และจากตารางจำนวนประชากรผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป และ 80 ปีขึ้นไปข้างต้น จะเห็นได้ถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรไทย ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบในหลายๆ ด้านต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ซึ่งผลกระทบเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง ทำให้ประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการจัดระบบสวัสดิการ และการประกันสังคมแก่ผู้สูงอายุ การบริการทางด้านสุขภาพอนามัยและการดูแลผู้สูงอายุที่ต้องเร่งเฝ้าระวังและเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ดังกล่าว

จากผลกระทบข้างต้นภาครัฐ กล่าวคือ กรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ความสำคัญกับการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ โดยมีการสงเคราะห์ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุมีการจัดบริการ การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบริการที่รัฐเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริการในสถานสงเคราะห์หรือศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุมาสู่บริการที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน และเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2536 ถือว่าเป็นการจัดสวัสดิการด้านการเงินและรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน ถูกทอดทิ้ง ฐานะยากจน ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู

หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยรัฐจัดสรรงบประมาณเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุตลอดชีพ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 รัฐได้บรรจุให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นภารกิจต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ชื่อว่า “โครงการถ่ายโอนภารกิจเกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ” โดยการดำเนินงานให้ไปเป็นตาม ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543 และประการสุดท้ายคือ การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพ กล่าวคือ การรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล (สมชาย ฤกษ์นันท์, 2551, หน้า 30-31)

นอกจากนี้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้กับราชการส่วนท้องถิ่น โดยในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2546 ในช่วงปีต่อไป ในระยะ 10 ปี งานด้านการจัดสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ที่เคยดำเนินการ โดยราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค จะต้องถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับภารกิจที่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์ผู้สูงอายุ คือ สถานสงเคราะห์คนชรา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งเป็นการถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์ (เดิม) ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ โดยเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถ่ายโอนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภารกิจที่ต้องทำถือว่าเป็นสวัสดิการผู้สูงอายุรูปแบบหนึ่งเพื่อจัดงบประมาณของรัฐบาล ในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนหรืออยู่ในหมู่บ้านต่างๆ ทั่วประเทศ ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู ถูกทอดทิ้ง และไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและชุมชนได้ปกติ ตามสมควร (สมชาย ฤกษ์นันท์, 2551, หน้า 35-36)

ในการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ. 2536 ระยะเวลาแรกได้มีการให้เบี้ยยังชีพรายเดือน เดือนละ 200 บาทแล้วเพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ 500 บาท ต่อมาขยายให้เป็นสิทธิของผู้สูงอายุทุกคนที่ไม่ได้รับบำนาญจากรัฐในปี 2553 และตั้งแต่ปี 2555 รัฐบาลเพิ่มจำนวนเบี้ยยังชีพรายเดือนตามระดับอายุของผู้สูงอายุแบบขั้นบันได อายุ 60-69 ปี รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 600 บาท อายุ 70-79 ปี ได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80-89 ปี ได้รับเดือนละ 800 บาท และผู้มีอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 1,000 บาท โดยปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินกว่า 66,000 ล้านบาท ให้กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะเห็นได้จากตารางที่ 1.3 แสดงรายงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2561 – 2562 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.3 รายงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2561 – 2562

หน่วยงาน	ปี 61		ปี 62	
	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)	จำนวนคน	จำนวนเงิน(บาท)
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	7,623,546	60,447,788,400	8,272,563	65,474,283,600

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กทม, เมืองพัทยา (2561) อ้างถึงใน มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (2561, หน้า 32-37)

ดังนั้น จากรายจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2561 – 2562 จึงมีแนวทางปฏิบัติในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ดังนี้ คือ ให้ตรวจสอบสถานะของผู้สูงอายุที่มีรายชื่อ ในบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและจัดทำบัญชีให้เป็นปัจจุบันไม่ต้องลงทะเบียนใหม่และจัดให้มีการลงทะเบียนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่ยังไม่เคยลงทะเบียนและมีรายชื่อมาก่อน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ลงทะเบียนทั้งหมด ติดประกาศโดยเปิดเผย และรายงานยอดผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนส่งให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด และส่งต่อกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นข้อมูลในการขอรับงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุดในเขตพื้นที่จังหวัดในเขตภาคตะวันออก จำนวนถึง 200,840 คน เป็นชาย 86,639 คน เป็นหญิง 114,201 คน เห็นได้จากตารางที่ 1.4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1.4 จำนวนผู้สูงอายุในเขตจังหวัดภาคตะวันออก ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562

จังหวัดในเขตภาคตะวันออก	ชาย	หญิง	รวม
1. จังหวัดชลบุรี	86,639	114,201	200,840
2. จังหวัดฉะเชิงเทรา	52,266	67,305	119,571
3. จังหวัดจันทบุรี	42,199	51,341	93,540
4. จังหวัดระยอง	40,558	51,868	92,426
5. จังหวัดสระแก้ว	38,420	44,436	82,856
6. จังหวัดปราจีนบุรี	35,417	45,381	80,798
7. จังหวัดตราด	18,146	20,978	39,124
รวม	313,645	395,510	709,155

ที่มา: กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, (2562, เว็บไซต์)

และเนื่องด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน รวมถึงการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น เช่น ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 กำหนดให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ โดยให้เป็นไปตาม

ความพร้อม ความจำเป็น และความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหน่วยงานที่เข้าใจสภาพปัญหาของชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเผชิญกับปัญหาของจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น และการพัฒนาระบบบริการสาธารณะที่เพิ่มขึ้น การพัฒนาระบบจ่ายเงินสงเคราะห์และการจัดสรรงบประมาณเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมมาตรการออกมารองรับอย่างทันท่วงที

จากสภาพปัญหาดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี พบว่า การจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพผู้สูงอายุตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จนตลอดชีพ การจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และได้กำหนดเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีมีจำนวนจำกัด แต่ปริมาณงานที่ต้องทำงานหลายด้านและจำนวนมาก ซึ่งต้องทำงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้านเดียว ไม่สามารถทำงานด้านอื่นได้ มีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาในการปฏิบัติหลายประการ คือ งานประชาสัมพันธ์ งานด้านการลงทะเบียนผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติครบถ้วน และงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพจะต้องจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกๆ วันที่ 1-10 ของทุกเดือน เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรีว่าเป็นอย่างไร ต้องการทราบถึงการเผชิญสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคม และที่เกี่ยวข้องว่าเป็นอย่างไร อีกทั้งต้องการศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรีว่าเป็นอย่างไร โดยผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้มีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านภูมิศาสตร์ ขอบเขตด้านประชากร และขอบเขตเวลา มีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

2. ขอบเขตด้านภูมิศาสตร์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี โดยเลือกพื้นที่ที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตำบลใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย

2.1 อำเภอเมืองชลบุรี ได้แก่ เทศบาลตำบลบางทราย เทศบาลตำบลนาป่า

2.2 อำเภอศรีราชา ได้แก่ เทศบาลตำบลบางพระ

2.3 อำเภอบ้านบึง ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว เทศบาลตำบลหัวกุญแจ

2.4 อำเภอสัตหีบ ได้แก่ เทศบาลตำบลนาจอมเทียน เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว

2.5 อำเภอเกาะสีชัง ได้แก่ เทศบาลตำบลเกาะสีชัง

3. ขอบเขตด้านประชากร

3.1 การศึกษาเชิงปริมาณ เป็นการแจกแบบสอบถามโดยใช้ประชากรจากผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 12,845 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 5,642 คน และหญิงจำนวน 7,203 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 390 คน

3.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) อันเป็นการตอบโจทย์การวิจัย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ประกอบด้วยกัน 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ รวมจำนวนทั้งหมด 16 คน ประกอบไปด้วย

1) เจ้าหน้าที่กองคลัง 8 คน

2) เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม 8 คน

4. ขอบเขตด้านเวลา

4.1 ผู้วิจัยศึกษาสนใจศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (วันที่ 1 ตุลาคม 2562 ถึง 30 กันยายน 2563) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

4.2 ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ เริ่มศึกษาตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี เพื่อนำไปปรับปรุงในการเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อไป
2. ทราบถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ในมุมมองเจ้าหน้าที่งานกองคลัง และกองสวัสดิการสังคม
3. ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรีครั้งนี้ เพื่อช่วยให้การกำหนดกรอบที่ใช้ในการศึกษาวินิจฉัย รวมทั้งวิธีการศึกษา ตลอดจนช่วยสนับสนุนให้การสรุปผล และอภิปรายผลจากการศึกษาวินิจฉัยมีความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและรวบรวมเอกสารข้อมูล แนวคิด รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
 - 1.1 ความหมาย
 - 1.2 ลักษณะในการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
 - 2.1 ประเภทการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
 - 2.2 บทบาทอำนาจหน้าที่ด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 2.3 แนวทางการจัดโครงการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
 - 2.4 การดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในประเทศไทย
 - 3.1 ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2542
 - 3.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560
 - 3.3 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580
 - 3.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)
 - 3.5 แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552
 - 3.6 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560
 - 3.7 นโยบายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

บรรลุ ศรีพานิช (2542, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุว่า “ผู้สูงอายุ” หมายถึงบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยนับตามอายุในปีปฏิทิน ซึ่งเน้นเกณฑ์ที่องค์การสหประชาชาติได้ประชุมตกลงกันเป็นมาตรฐานสากลในการกำหนดความหมายของทั้งหญิงและชายใช้คำว่า “Older Persons” เป็นคำเรียกผู้สูงอายุ

วาสนา ทองจันทร์ (2550, หน้า 9) ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้สูงอายุทั้งชายและหญิง ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งประสบปัญหาบางอย่างโดยหนึ่ง คือ ไม่มีผู้อุปการะ เลี้ยงดู ไม่มีที่อยู่อาศัย หรืออยู่ร่วมกับครอบครัวไม่มีความสุข และได้รับการช่วยเหลือจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยรับตัวไว้ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเพื่อให้การอุปการะเลี้ยงดู

นිරสาห์ ลาสีทธิ (2559, หน้า 8) ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยหลังเกษียณอายุการทำงาน โดยยึดตามเกณฑ์ปฏิทินขององค์การระหว่างประเทศสากล จึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพร่างกายไปในทางเสื่อมถอย อีกทั้งต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม รวมถึงด้านเศรษฐกิจ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดูแลทั้งจากครอบครัว ลูกหลาน รวมทั้งหน่วยงานรัฐ

จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ต้นศิริ (2542, หน้า 18) ได้ให้ความหมายผู้สูงอายุ โดยทั่วไปหมายถึงบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของชีวิตซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และหน้าที่การงานทางสังคมและใช้เกณฑ์อายุ 60 ปีเป็นเกณฑ์สากล

ธีรภัทร เอกผาชัยสวัสดิ์ (2547, หน้า 8-9) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยทั่วไป หมายถึง บุคคลที่มีชีวิตอยู่ในช่วงวัยสุดท้ายของวงจรชีวิต ซึ่งวงจรชีวิตนั้นเริ่มตั้งแต่วัยทารก วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยผู้ใหญ่ และวัยสูงอายุ ซึ่งวัยสูงอายุนี้เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และหน้าที่การงานทางสังคม ซึ่งแต่ละคนจะปรากฏส่วนแตกต่างกันได้ ในองค์การสหประชาชาติระบุว่าผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป สำหรับประเทศไทยคำว่าผู้สูงอายุ หมายถึง การนับอายุเป็นหลัก คือ 60 ปีขึ้นไป ส่วนคำว่า ชรา หมายถึง การเอาลักษณะทางกายภาพเป็นหลักในการเรียก

กล่าวโดยสรุป ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นบุคคลที่มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงทั้งเรื่องร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งครอบครัวและสังคมจำเป็นจะต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

ลักษณะในการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2547, หน้า 74-75) ที่ประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุได้กำหนดให้ผู้ที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปถือว่าเป็นผู้สูงอายุ (Elderly) ความสูงอายุหรือความชราภาพซึ่งเป็นกระบวนการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากธรรมชาติถ้าเกิดขึ้นไม่ได้เท่ากันในแต่ละคน การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการที่เสื่อมถอยลงซึ่งแต่ละคนนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันทางด้านร่างกาย จิตใจ และสภาพแวดล้อมโดยมีการพัฒนาการดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกายในวัยสูงอายुर่างกายจะเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกๆระบบซึ่งจะมีลักษณะที่เสื่อมถอยการเปลี่ยนแปลงภายนอกต่างๆ เช่น ผมมีสีขาวมากขึ้น มีรอยเหี่ยวย่นบนใบหน้า หลังโก่ง กล้ามเนื้อหย่อนสมรรถภาพ เคลื่อนไหวร่างกายช้าลง การทรงตัวไม่ดีการได้ยินเสื่อมลง

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ อารมณ์ของผู้สูงอายุยังมีอารมณ์รักสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ คู่สมรส บุตรหลาน และเมื่อเกิดการสูญเสียขึ้นมาผู้สูงอายุจะมีความเศร้าโศกเป็นพิเศษ ซึ่งมีผลกระทบต่อจิตใจสุขภาพและพฤติกรรมของผู้สูงอายุค่อนข้างมาก มีอาการเหงา บางรายรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองลดลง เนื่องจากต้องพึ่งพาบุตรหลานในเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวัน ค่าใช้จ่ายค่ารักษาพยาบาล รู้สึกว่าตนเองเป็นภาระของผู้อื่น มีอาการน้อยใจและมีอาการหงุดหงิด

3. พัฒนาการด้านสังคม ผู้สูงอายุเป็นวัยที่สุขุม รอบคอบ ฉลาด ยอมรับความจริง ภูมิใจในการถ่ายทอดประสบการณ์ให้บุตรหลานและคนรุ่นหลัง มีความมั่นคงในชีวิต กิจกรรมของผู้สูงอายุมักเป็นกิจกรรมการเลี้ยงดูหลาน ดูแลบ้านให้กับบุตรหลาน บางรายไปทำกิจกรรมที่วัด ทำบุญฟังธรรม บางรายเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น

4. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา เมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุสมองฝ่อและมีน้ำหนักลดลง เลือดมาเลี้ยงสมองได้น้อย มีภาวะความดันโลหิตสูง เซลล์ประสาทตายเพิ่มขึ้น และจำนวนเซลล์ลดลง ทำให้สมองเสื่อมถูกทำลายไป มักพบอาการความจำเสื่อม โดยเฉพาะความจำเหตุการณ์ปัจจุบันและความจำเฉพาะหน้า

อย่างไรก็ตาม วิไลวรรณ ทองเจริญ (2536, หน้า 65-84) ได้มีความคิดเห็นในการอธิบายลักษณะของผู้สูงอายุสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับข้อความข้างต้น โดยได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุว่า เป็นการเสื่อมถอยและแบบแผนการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป โดยได้กำหนดให้ผู้สูงอายุมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายและหญิงเป็นการกำหนดตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และเป็นมาตรฐานสากลขององค์การสหประชาชาติ วัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกองค์ประกอบของมนุษย์ ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย (Physiological Changes) ผู้สูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงแห่งความเสื่อมอย่างถดถอยลง ทุกระบบของร่างกายมีบางส่วนลงเหยียวย่น ฉีกขาดง่าย การระบายความร้อนไม่ดี ผมนมีจำนวนลดลง การเคลื่อนไหวและความคิดช้า สายตาเสื่อมเห็นไม่ชัด หูตึง การรับกลิ่นลดลง กล้ามเนื้ออ่อนแรง กระดูกเสื่อม ระบบหัวใจและหลอดเลือดเสื่อม ระบบภูมิคุ้มกันทำงานลดลง ทางเดินหายใจเสื่อมลงทำให้เกิดโรคต่างๆ เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคติดเชื้อต่างๆ ซึ่งความเสื่อมขึ้นกับบุคคลไม่เท่ากัน ขึ้นกับกรรมพันธุ์ เพศ อาชีพ การดูแลสุขภาพ อาหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีสภาพร่างกายอ่อนแอ ความสามารถในการช่วยเหลือดูแลตัวเองลดลงไป ซึ่งจะทำให้นำไปสู่การเจ็บป่วย

2. การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ผู้สูงอายุมักจะเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพไปตามความคิดเห็นของตน ซึ่งอาจเกิดจากการรับรู้ในเรื่องของอายุ และการยอมรับของสังคม ซึ่งผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นที่ ต้องการของผู้ที่อ่อนวัยกว่า จึงมีบุคลิกใจน้อยอ่อนไหวง่าย รู้สึกไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัย ช่างบ่นโกรธง่าย คิดถึงแต่ตนเอง การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ความจำผู้สูงอายุจะมีการเรียนรู้ช้าลง มีความลำบากในเรื่องของความจำระยะสั้น ในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผู้สูงอายุยังมีอยู่มาก ในด้านสติปัญญาผู้สูงอายุปกติจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านสติปัญญาเสื่อมถอยลงเพียงเล็กน้อยหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม (Social changes) เมื่อบุคคลที่เข้าสู่วัยสูงอายุ ภาระหน้าที่และบทบาททางสังคมจะลดลง เนื่องจากข้อจำกัดทางร่างกายและการเกษียณอายุ ทำให้ผู้สูงอายุห่างออกจากสังคมเพื่อนฝูงลดลง รายได้ลดลง แผนการดำเนินชีวิตเปลี่ยนไป นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของประเทศจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของครอบครัวจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว เป็นเหตุให้ผู้สูงอายุต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้นทำให้เกิดความรู้สึกเหงาโดดเดี่ยวอีกครั้งการสูญเสียเพื่อนฝูงและคู่ชีวิตทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกโดดเดี่ยวและซึมเศร้าสิ้นหวังซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพจิต

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545, หน้า 541) ได้แบ่งช่วงวัยของผู้สูงอายุเป็น 4 ช่วงดังนี้

1. วัยสูงอายุตอนต้น ช่วงอายุ 60-69 ปี เป็นช่วงที่ต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เป็นภาวะวิกฤตหลากหลายด้าน เช่น การเกษียณอายุ การเสียชีวิตของญาติสนิทหรือคู่ครอง รายได้ลดลง การสูญเสียบทบาททางสังคม สำหรับด้านนี้ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงจะรู้จักปรับตัว คือยังร่วมกิจกรรมต่างๆทางสังคมในครอบครัวและนอกครอบครัวได้

2. วัยสูงอายุตอนกลางช่วงอายุ 70-79 ปี เป็นช่วงที่เริ่มเจ็บป่วย เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ใกล้เคียงกันเริ่มเสียชีวิตมากขึ้น

3. วัยสูงอายุมากช่วงอายุ 80-89 ปี ผู้ที่มีช่วงอายุนี้จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมยากขึ้นเพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับคนช่วงอายุนี้ต้องมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้นซึ่งผู้สูงวัยระยะนี้ต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นมากกว่าวัยที่ผ่านมาหรือเข้าช่วยช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

4. วัยสูงอายุมากช่วงอายุ 90 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างน้อย สำหรับช่วงอายุนี้เป็นระยะที่มักจะมีปัญหาสุขภาพมาก ผู้สูงอายุก่อนหน้านี้ได้ผ่านวิกฤตต่างๆ ของชีวิตมาแล้ว ช่วงนี้จะเป็นช่วงคาบแห่งความสุขสงบพอใจในตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

ประเภทการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

กรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทยได้แบ่งประเภทของการสงเคราะห์ผู้สูงอายุเป็น 4 ประเภท (สมชาย ฤกษ์นันท์, 2551, หน้า 30-31)

1. การสงเคราะห์ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา มีวัตถุประสงค์เพื่อสงเคราะห์คนชราที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน เช่น ถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีผู้อุปการะดูแล เข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ โดยบริการตรวจสุขภาพทั่วไป การรักษาพยาบาล บริการด้านกายภาพบำบัด บริการให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขปัญหาด้านอาารมณ โดยนักสังคมสงเคราะห์จะมีกิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมเสริมรายได้ มีบริการด้านศาสนกิจ รวมถึงบริการฌาปนกิจคนชราที่ไม่มีญาติ เป็นต้น

2. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุมีการจัดบริการ 3 ลักษณะ คือ 1) บริการที่จัดขึ้นภายในศูนย์ ได้แก่บริการด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น 2) บริการหน่วยเคลื่อนที่ เยี่ยมเยียน ให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขปัญหา 3) บริการบ้านพักฉุกเฉิน เป็นบริการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า โดยการรับเข้าพักในบ้านฉุกเฉินเป็นการชั่วคราว

3. การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นบริการที่รัฐเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริการในสถานสงเคราะห์หรือศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุมาสู่บริการที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งผ่านความเห็นชอบของรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2535 และเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งถือว่าเป็นการจัดสวัสดิการด้านการเงินและรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน ถูกทอดทิ้ง ฐานะยากจน ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยรัฐจัดสรรงบประมาณเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุตลอดชีพ จากการศึกษาวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน พบว่าสวัสดิการวิธีนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนค่อนข้างสูง แต่มีจุดอ่อนที่ขั้นตอนการคัดเลือกผู้สูงอายุที่จะได้รับเงินไม่ถูกต้องรัดกุม และจำนวนเงินสวัสดิการอย่างน้อยเกินไป ถ้าได้การปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวเชื่อว่าจะเป็นฝ่ายบริการที่เหมาะสม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2544 รัฐได้บรรจุให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นภารกิจต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ชื่อว่า “โครงการถ่ายโอนภารกิจเกี่ยวกับการให้การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ” โดยการดำเนินงานให้ไปเป็นตาม ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ พ.ศ. 2543

4. การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพ ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป สามารถแสดงความจำนงขอบัตรประจำตัวด้านการรักษาพยาบาลที่สถานพยาบาลในภูมิลำเนาของตนมีสิทธิการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาล

บทบาทอำนาจหน้าที่ด้านการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การสงเคราะห์ผู้สูงอายุเป็นภารกิจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริการสาธารณะเพื่อประชาชนซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กล่าวคือ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (10) กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นการกล่าวถึงการสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยรวมไว้กับผู้ด้อยโอกาส อื่นๆ ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัด กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยปรากฏอยู่ในมาตรา 17 (27)

นอกจากนี้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 50 (7) มาตรา 53 (1) และมาตรา 56 (1) กำหนดให้เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร มีอำนาจหน้าที่ต้องส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุและตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 (6) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ดังกล่าวเช่นเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่งที่ต้องได้รับการสงเคราะห์และได้รับการพัฒนา

ผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นกลุ่มคนที่ยังไม่มี ความมั่นคงในการดำรงชีพเพียงพอและยังประสบปัญหาทั้งปัญหาเรื่องสุขภาพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากการขาดรายได้ ปัญหาที่อยู่อาศัย เป็นต้น การที่ผู้สูงอายุประสบปัญหาต่างๆ มากมาย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการสงเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้สูงอายุรวมถึงพัฒนาผู้สูงอายุให้สามารถมีศักยภาพที่สูงขึ้น

กล่าวคือ กฎหมายที่กล่าวมาข้างต้นนั้นได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับผู้สูงอายุ โดยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวกับการสงเคราะห์พัฒนารวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้กับราชการส่วนท้องถิ่น โดยในช่วงปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2546 ในช่วงปีต่อไป ในระยะเวลา 10 ปี งานด้านการจัดสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ที่เคยดำเนินการ โดยราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค จะต้องถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับภารกิจที่เกี่ยวข้องกับสังคมสงเคราะห์

ผู้สูงอายุ คือ สถานสงเคราะห์คนชรา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุในชุมชน ซึ่งเป็นการถ่ายโอนจากกรมประชาสงเคราะห์ (เดิม) ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สถานสงเคราะห์คนชรา ถ่ายโอนให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีภารกิจที่จะต้องดำเนินการ คือให้การอุปการะผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน เช่น ถูกทอดทิ้ง ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีผู้อุปการะดูแล ที่มีความสมัครใจเข้าอยู่ในสถานสงเคราะห์ โดยบริการที่จะให้ประกอบด้วยบริการตรวจสุขภาพทั่วไป การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย บริการด้านกายภาพบำบัด บริการให้คำแนะนำปรึกษา บริการด้านสังคมสงเคราะห์ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมรายได้ บริการด้านศาสนา กิจกรรมอาชีพ เป็นต้น

2. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถ่ายโอนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ภารกิจที่ต้องทำถือว่าเป็นสวัสดิการผู้สูงอายุรูปแบบหนึ่งเพื่อจัดงบประมาณของรัฐบาลในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนหรืออยู่ในหมู่บ้านต่างๆ ทั่วประเทศ ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู ถูกทอดทิ้ง และไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและชุมชนได้ปกติตามสมควร

3. ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุถ่ายโอนภารกิจให้กับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ภารกิจที่ต้องทำคือส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มชมรมศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชนขึ้นให้เป็นกลุ่มผู้สูงอายุตามอำเภอชัยเป็นกลุ่มธรรมชาติไม่มีกฎระเบียบที่เข้มงวดเช่นเดียวกับองค์กรภาครัฐและเพื่อให้ศูนย์รวมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของผู้สูงอายุเช่นกิจกรรมนันทนาการกิจกรรมออกกำลังกายเกมเพลง กิจกรรมวันสำคัญและประเพณีกิจกรรมพึงธรรมเทศนาและวันสำคัญทางศาสนา (สมชาย ฤกษ์นันท์, 2551, หน้า 35-36)

แนวทางการจัดโครงการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การบริหารจัดการโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การคิดและวางแผน การส่งเสริม และการพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย (สุวรรณณี ประมาณ, 2552, หน้า 61-64)

1. เล็งเห็นคุณค่าผู้สูงอายุ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และประชาคมกลุ่มองค์กรชุมชนจะต้องมีค่านิยมที่เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุว่ามีความสำคัญต่อสังคมและชุมชนท้องถิ่น

2. เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรตระหนักว่า การจัดสวัสดิการเพื่อสงเคราะห์และพัฒนาผู้สูงอายุ ถือเป็นภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญที่ต้องให้การบริการและสวัสดิการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

3. สร้างค่านิยมการอยู่ร่วมกันกับผู้สูงอายุ ถือเป็นความร่วมมือของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติเพื่อให้สงเคราะห์และพัฒนาผู้สูงอายุเป็นไปอย่างยั่งยืน

หลักการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ได้มีแนวทางการวางนโยบายและการวางแผนดังนี้

1. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยการรณรงค์ในเชิงความคิดเพื่อให้ทุกคนในภาคส่วนในชุมชนเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุและก่อให้เกิดค่านิยมร่วมกันกับผู้สูงอายุ เห็นว่าผู้สูงอายุเป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นเสาหลักแห่งภูมิปัญญาให้กับท้องถิ่น รวมถึงการจัดให้มีเวทีประชาคมเพื่อระดมความคิดในการวางแผนนโยบายและแผนงานเพื่อสวัสดิการสงเคราะห์ผู้สูงอายุและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

2. ยึดหลักประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วเป็นที่ปรึกษาและแนะนำระหว่างหน่วยงานเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และแนวทางในการจัดสวัสดิการสงเคราะห์ผู้สูงอายุให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. ยึดหลักการศึกษาศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผู้สูงอายุที่ได้จัดเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดเก็บไว้เป็นทำเนียบข้อมูลผู้สูงอายุ ทำให้สามารถทราบโครงสร้างผู้สูงอายุในท้องถิ่นและศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองได้และพึ่งตนเองไม่ได้

4. ยึดหลักการเตรียมกลไกการทำงานด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพร้อมในการรับผิดชอบงานบริการและสงเคราะห์ผู้สูงอายุรวมทั้งอาสาสมัคร และมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านสวัสดิการผู้สูงอายุตั้งนั้นจึงต้องมีการเตรียมการในเรื่องของบุคลากร งบประมาณ สถานที่ เครื่องมือ และความรู้ความเข้าใจในด้านผู้สูงอายุ

แนวทางปฏิบัติในการจัดการโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจส่วนกลางและส่วนราชการภูมิภาคให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับภารกิจสังคมสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนเมื่อปี พ.ศ. 2546 โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติดังนี้

แนวทางการจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุ

1. สืบค้นและเก็บรวบรวมข้อมูลทะเบียนประวัติเบื้องต้นของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อวางแผนการจัดการบริการด้านการสังคมสงเคราะห์ผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลประกอบไปด้วย ชื่อ-สกุล อายุ เพศ สถานภาพการสมรส จำนวนบุตร ระดับการศึกษา ความสามารถพิเศษ รายได้ โรคประจำตัว สภาพปัญหาของผู้สูงอายุและข้อมูลอื่นๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจเพื่อให้ทราบถึงจำนวนผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองได้และพึ่งตนเองไม่ได้ รวมทั้งจัดกลุ่มสภาพปัญหาที่พบ เช่น ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านรายได้ และปัญหาด้านครอบครัว เป็นต้น

3. จัดลำดับความสำคัญโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำปัญหาที่พบมาจัดเรียงลำดับความสำคัญเพื่อวางแผนให้บริการและสงเคราะห์ผู้สูงอายุก่อนหลัง

4. จัดกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อสร้างแนวทางการบริการคือกลุ่มที่พึ่งตนเองได้และกลุ่มที่พึ่งตนเองไม่ได้

การดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ.2552 ซึ่งระเบียบดังกล่าว ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2552
(เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 156 ง หน้า 5) และมีผลบังคับ เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2552

1. คุณสมบัติของผู้สูงอายุ

- 1.1 มีสัญชาติไทย
- 1.2 มีภูมิลำเนาในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน
- 1.3 มีอายุ 60 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป และยื่นคำขอรับเบี้ยยังชีพ
- 1.4 ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ
รัฐวิสาหกิจหรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่เป็นผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ หรือ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่เป็นผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ ยกเว้นผู้พิการและ
ผู้ป่วยโรคเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพ พ.ศ.2548

2. ขั้นตอนการยื่นคำขอ

2.1 ด้านการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในเดือนพฤศจิกายน
ของทุกปีเตรียมความพร้อมโดยทำหนังสือบันทึกข้อความถึงนายทะเบียนท้องถิ่นขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบข้อมูลผู้สูงอายุผู้ที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณถัดไป รวมถึง
ผู้ที่ย้ายภูมิลำเนาเข้ามาอยู่ในเขตก่อนเดือนพฤศจิกายนของปีนั้น และจัดให้มีการลงทะเบียนผู้ที่จะมี
อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไปตามแบบที่ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
(สท.) กำหนด และตรวจสอบการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุจากผู้นำชุมชน

2.2 ด้านผู้สูงอายุ

1) ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีให้ผู้ที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์
ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป ลงทะเบียนผู้ที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป
ลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำ
เอกสารหลักฐานสำหรับยื่นคำขอไปพร้อม ได้แก่

- บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย

พร้อมสำเนา

- ทะเบียนบ้านพร้อมสำเนา

- สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารพร้อมสำเนา (กรณีประสงค์รับผ่านธนาคาร)

2) กรณีไม่สามารถมายื่นด้วยตัวเองได้ ให้มอบอำนาจเป็นลายลักษณ์
อักษรให้ผู้อื่นยื่นแทนได้

3) ผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพย้ายเข้ามาใหม่ในเขตองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น หากประสงค์จะขอรับเบี้ยยังชีพที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ต้องไป
ลงทะเบียนก่อนสิ้นปีงบประมาณ (ก่อนสิ้นเดือนกันยายนของปีนั้นๆ)

3. ขั้นตอนการเบิกจ่าย

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จ่ายเงินให้แก่ผู้สูงอายุในอัตราตาม
ขั้นบันได หรือตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นรายเดือนภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยวิธี ดังนี้

- 1) จ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ
- 2) จ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีในนามบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจ
เป็นหนังสือ จากผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ

3.2 กรณีระหว่างปีงบประมาณมีผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพย้าย
ภูมิลำเนาไป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมได้รายงานขอรับ
งบประมาณเบี้ยความพิการในปีงบประมาณถัดไปให้แก่ผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพดังกล่าวแล้ว ให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยจ่ายยังคงจ่ายเงินให้แก่ผู้สูงอายุจนกว่าจะสิ้นปีงบประมาณที่ได้รับ
งบประมาณนั้น พร้อมกับแจ้งให้ผู้สูงอายุไปลงทะเบียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ ภายใน
เดือนพฤศจิกายน

4. การสิ้นสุดการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

4.1 ตาย

4.2 ขาดคุณสมบัติ ตามข้อ 6 ต้องปิดประกาศไม่น้อยกว่า 15 วัน หากมีผู้
คัดค้านให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ชัดเจน หากไม่มีผู้คัดค้านให้ถอยรายชื่อและระงับการจ่ายทันที

4.3 แจ้งสละสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่ตนมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ

5. การตรวจสอบและจัดทำทะเบียนประวัติผู้มีสิทธิ

5.1 ภายในเดือนตุลาคมของทุกปี

- 1) ตรวจสอบสถานะของผู้รับเบี้ยยังชีพ
- 2) แจ้งให้ผู้สูงอายุแสดงการดำรงชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นด้วยตนเอง หรือให้มีการรับรองจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก็ได้

5.2 เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานตามข้อ 5.1 เรียบร้อยแล้ว
ให้สรุปข้อมูลรายชื่อผู้มีสิทธิให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทราบทันที

ทั้งนี้ผู้สูงอายุจะได้รับเงินแบบขั้นบันได ได้แก่

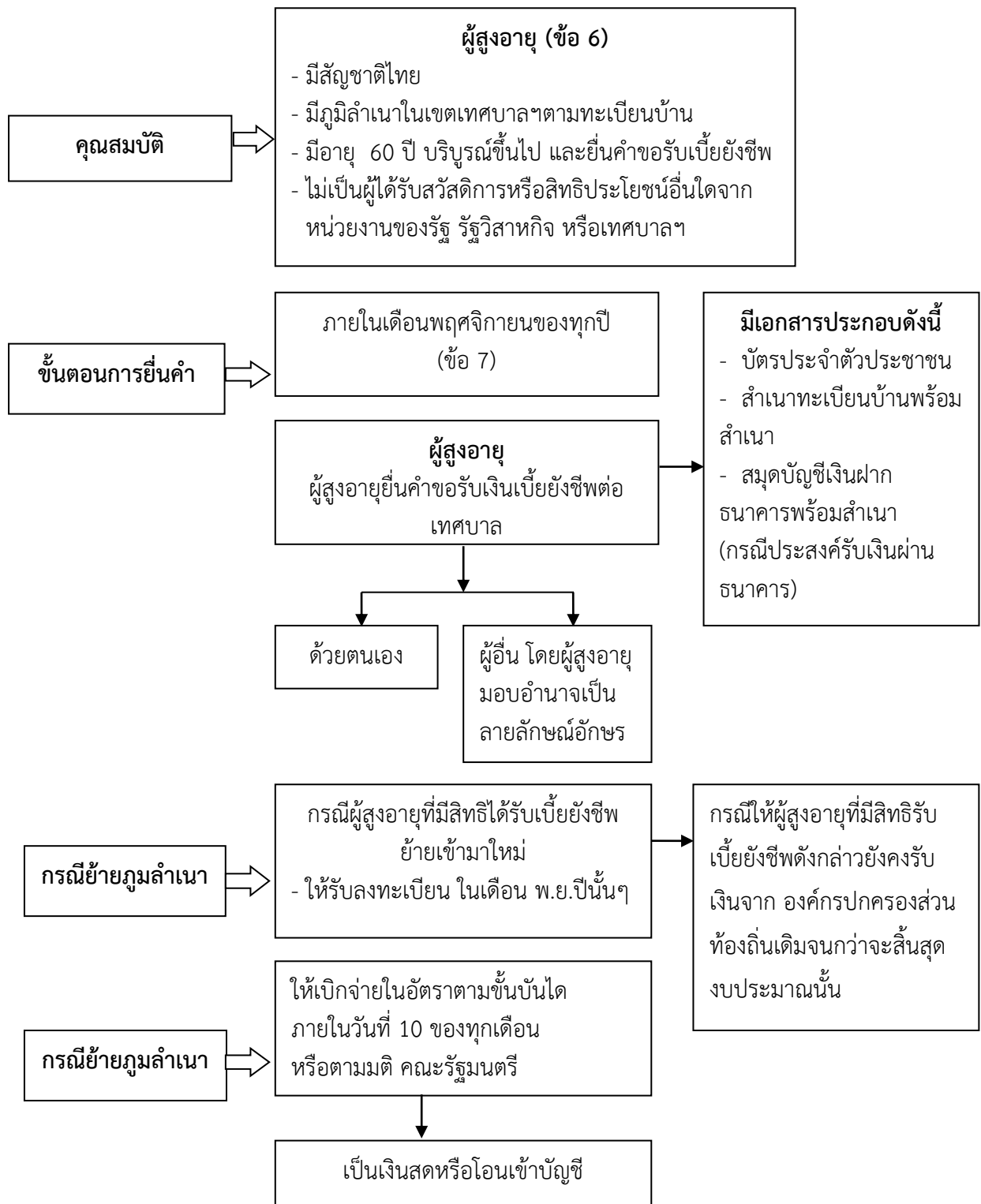
อายุ 60 - 69 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 600.- บาท

อายุ 70 - 79 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 700.- บาท

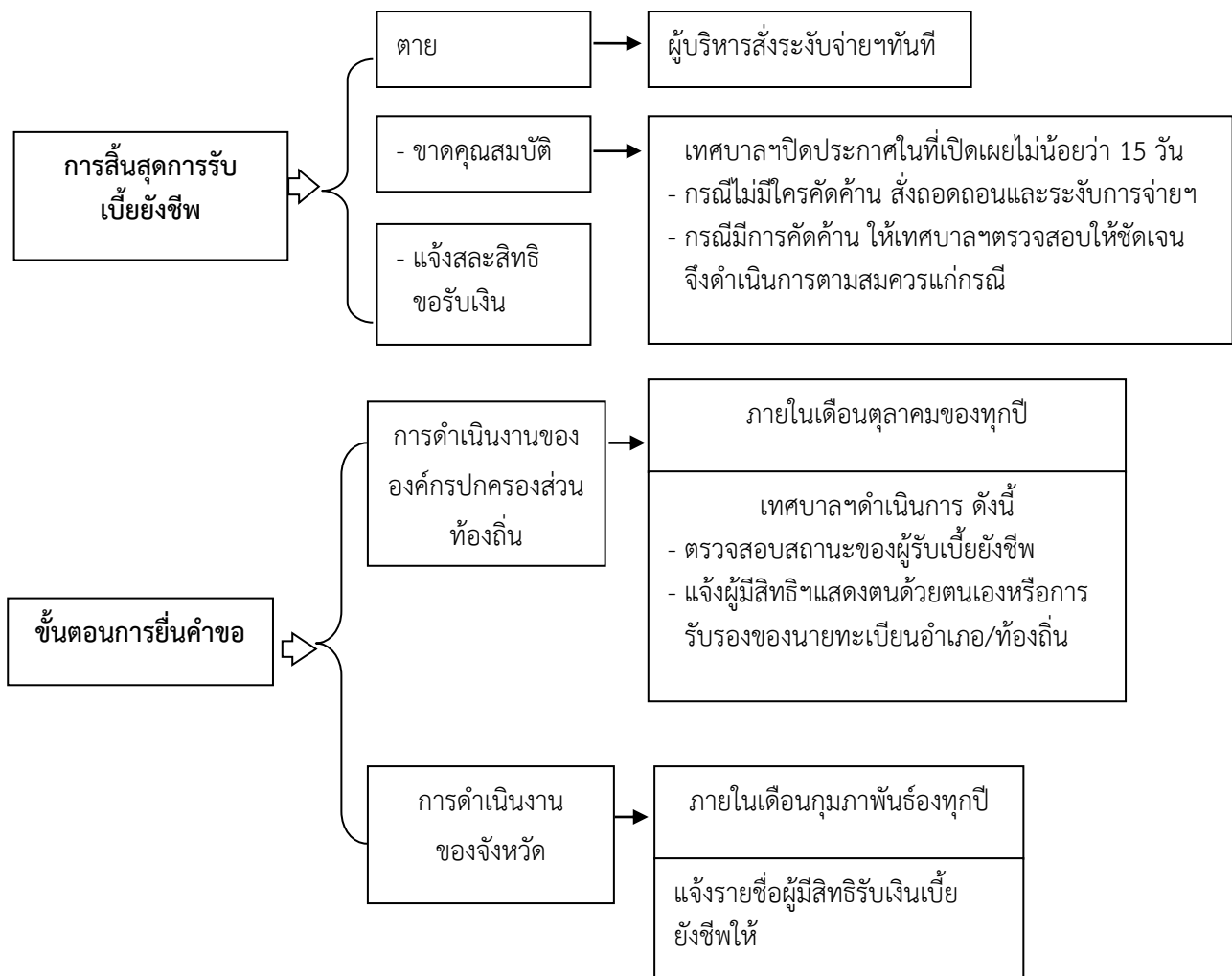
อายุ 80 - 89 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 800.- บาท

อายุ 90 ปี ขึ้นไป รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 1,000.- บาท

เพื่อการอธิบายที่เข้าใจมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงขออธิบายเป็นภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น พ.ศ.2552 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 การดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552

ภาพที่ 2.2 การดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพ
ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในประเทศไทย

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2542

เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิที่จึงได้มีการกำหนด
สาระสำคัญไว้ดังนี้

1. ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์
และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง และละเมิดสิทธิโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะ
ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้และพิการที่สูงอายุ

2. ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความรัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแลเอา
ใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีใน
การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

3. ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้านเพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย

4. ผู้สูงอายุควรได้ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า

5. ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้การดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกันสังคมและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามศตินิยม

6. ผู้สูงอายุควรมีบทบาท และส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สูงอายุด้วยกันและกับบุคคลทุกวัย

7. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องกำหนดนโยบาย และแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุตามเป้าหมาย

8. รัฐโดยมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคมต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันการบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิคุ้มครองสวัสดิภาพและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

9. รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องรณรงค์ปลูกฝัง ค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทย ที่เน้นความกตัญญูกตเวทีและความเอื้ออาทรต่อกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560

บทบัญญัติที่บรรจุหลักที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจำนวน 2 หมวดดังนี้

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา 27 วรรคสาม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลอื่นไม่ว่าด้วยเหตุ ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานภาพของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

วรรค 4 มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้ สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับคนอื่นหรือเพื่อคุ้มครองความสะดวกให้แก่เด็กสตรีผู้สูงอายุคนพิการ และผู้ด้อยโอกาสย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ

มาตรา 18 วรรคสอง บุคคลซึ่งอายุเกิน 60 ปี และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา 71 วรรคสาม รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็กเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคล ดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทางการบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยา ผู้ถูกกระทำดังกล่าว

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ประเทศสามารถยกระดับพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวจำนวน 6 ยุทธศาสตร์ โดยมีหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนในผู้สูงอายุจำนวน 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มีเป้าหมายพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม ผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่ และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีฟตามความถนัดของตนเอง

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อนโดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสื่งกลไกบริหารราชการแผ่นดินในส่วนท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเองและเตรียมความพร้อมของประชากรไทยในทุกมิติ ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน สังคม ให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 - 11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านผู้สูงอายุ จำนวน 2 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (2) พัฒนาศักยภาพ คนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า (3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (4) ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ (5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพ ภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ (6) พัฒนาระบบ

การดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย (7) ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

แนวทางการพัฒนาสำคัญ ประกอบด้วย (1) การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐและมีอาชีพ (2) การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุขและสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง (3) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552

แผนผู้สูงอายุแห่งชาติถือเป็นแผนยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ในช่วง พ.ศ. 2545 - 2564 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2553 โดยแผนดังกล่าวได้ให้ความสำคัญต่อ “วงจรชีวิต” โดยมีวิสัยทัศน์ “ผู้สูงวัยเป็นหลักชัยของสังคม” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 มาตรการ คือ (1) หลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ (2) การให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (3) การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 6 มาตรการ คือ (1) ส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น (2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ

(3) ส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ (4) สนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (5) ส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อ (6) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 4 มาตรการ คือ (1) คุ้มครองด้านรายได้ (2) หลักประกันด้านสุขภาพ (3) ด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง (4) ระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 2 มาตรการ คือ (1) การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 มาตรการ คือ (1) สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุสำหรับการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการบริการ หรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ (2) ดำเนินการให้มีการติดตาม

ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง (3) พัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้ถูกต้องและทันสมัย โดยมีระบบฐานข้อมูลที่สำคัญด้านผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการเข้าถึงและสืบค้น

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560

เหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) นิยามผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย
2) ให้มีคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (มาตรา 4) เป็นกลไกระดับชาติ เพื่อกำหนดนโยบาย และแผนหลัก แนวทางปฏิบัติ ตลอดจนประสานงาน ติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาทและกิจกรรมของผู้สูงอายุ

3) สิทธิผู้สูงอายุ (มาตรา 11) ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน

(1) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

(2) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

(3) การประกอบอาชีพหรือมีอาชีพที่เหมาะสม

(4) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มใน ลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

(5) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น

(6) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

(7) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

(8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

(9) การให้คำแนะนำ ปรึกษาดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการ แก้ไขปัญหาครอบครัว

(10) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

(11) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(12) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

(13) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

นโยบายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

นโยบายของรัฐบาลด้านผู้สูงอายุ

คณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน 11 ด้าน โดยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับ

ผู้สูงอายุ คือ นโยบายด้านที่ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ดังนี้

ข้อที่ 3 ในระยะต่อไป จะพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ระบบการออมและระบบสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการดูแลให้มีระบบการกักขังที่เป็นธรรมและการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ตามอัตภาพ พัฒนาศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรี และเด็ก

ข้อที่ 4 เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาล ที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ

นโยบายในการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตมอบให้ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข บูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยผู้บริหารระดับสูงของทั้ง 4 กระทรวงได้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางแผนการทำงานให้ครอบคลุมทุกมิติอย่างใกล้ชิด ขณะนี้

มีความคืบหน้า ได้มีคำสั่งคณะกรรมการอำนวยการการพัฒนาสุขภาพคนตลอดช่วงชีวิต แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน

การบูรณาการความร่วมมือ 4 กระทรวง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ในช่วงวัยสูงอายุ กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 3S ประกอบด้วย

- (1) Strong ส่งเสริมสุขภาพให้แข็งแรง มีกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รับผิดชอบ
- (2) Security ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบ
- (3) Social Participation ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้รับผิดชอบ

มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

1) คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 เห็นชอบมาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุ 4 มาตรการ ดังนี้

(1) การจ้างงานผู้สูงอายุ เพื่อสร้างหลักประกัน/ความมั่นคงในเรื่องรายได้ของผู้สูงอายุให้สามารถเลี้ยงดูตนเองได้ยาวนานขึ้น

(2) การสร้างที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้มีการสร้างที่พักอาศัยทั้งในรูปแบบมีความเหมาะสมและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นการเฉพาะให้กับผู้สูงอายุ

(3) สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (Reverse mortgage) เป็นการให้เงินกู้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 80 ปี ผู้สูงอายุที่ไม่ได้เป็นข้าราชการบำนาญไม่มีเงินสำรอง

เพียงพอต่อการใช้ชีวิต และไม่มีลูกหลานไว้คอยดูแล มีวงเงินกู้ไม่เกินรายละ 10 ล้านบาท ใช้ที่อยู่อาศัยที่ปลอดภาระหนี้ของผู้สูงอายุเป็นหลักประกัน

(4) การบูรณาการระบบบำนาญแห่งชาติ มาตรการนี้จะให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายบำนาญแห่งชาติ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาและกำกับดูแลระบบบำนาญของประเทศและจัดตั้งกองทุนบำนาญแห่งชาติ (กบช.)

2) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2560 มีนโยบายให้ดำเนินการมาตรการให้เงินช่วยเหลือเพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย ตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ โดยกำหนดแหล่งที่มาของเงินเป็น 2 ส่วน คือ เงินภาษีสรรพสามิตในส่วนของสินค้าสุราและยาสูบ ในอัตราร้อยละ 2 แต่ไม่เกิน 4,000 ล้านบาทต่อปีและจากการบริจาคเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยจะนำส่งเงินดังกล่าวเข้ากองทุนผู้สูงอายุ และส่งต่อให้ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ โดยผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

3) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2561 มีมติดังนี้

(1) เห็นชอบในหลักการมาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ และให้หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินงานด้านผู้สูงอายุนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอและให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงยุติธรรม สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม รวมทั้งข้อสังเกตของกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม และกระทรวงมหาดไทย ไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

(2) ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาความเป็นไปได้ในการนำพื้นที่ของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนนักเรียนน้อยและอาจถูกยุบรวมมาใช้ประโยชน์ในการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ และดูแลผู้สูงอายุ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รุจิราภรณ์ นาแข็งฤทธิ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเป็นธรรมของระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตเมืองและชนบท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตอบสนองความต้องการและความไม่เท่าเทียมที่ผู้สูงอายุได้รับจากระบบการจ่ายเบี้ยยังชีพในเขตเมืองและชนบท ตัวอย่างที่ใช้คือผู้สูงอายุในเขตเมืองและชนบทที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 68.75 ปีสมรสแล้วมีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท โดยมีที่มาของรายได้จากการประกอบอาชีพ

ในด้านทัศนคติต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างนั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ผู้สูงอายุในเขตชนบทมีทัศนคติมากกว่าผู้สูงอายุเขตในเมืองในทุกด้าน ความพึงพอใจต่อระบบ

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นไปในลักษณะเดียวกับทัศนคติที่พบข้างต้น กล่าวคือ ความพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจด้านระยะเวลามีระดับสูงที่สุดรองลงมา คือ ความพึงพอใจด้านความเหมาะสมสถานที่และด้านจำนวนเงินที่ได้รับตามลำดับ จากนั้นผู้สูงอายุในเขตชนบทยังคงมีระดับความพึงพอใจมากกว่าผู้สูงอายุในเขตในเมืองด้วยเช่นกัน การศึกษาเสนอให้ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและสำรวจความคิดเห็นของผู้สูงอายุโดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐในการพัฒนาระบบเบี้ยยังชีพที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรจัดการสำรวจค่าครองชีพในแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐมีระบบการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพที่ไม่ซ้ำซ้อนและความเท่าเทียมในทุกพื้นที่ โดยเหตุผลของการใช้ประโยชน์ของเงินเบี้ยยังชีพในชนบทนั้นมีความจำเป็นมากกว่าในเขตในเมือง ดังนั้น จึงควรปรับเบี้ยยังชีพในเขตชนบทให้มากกว่าเขตในเมืองเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดการเยี่ยมบ้านและประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้รับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วนอย่างทั่วถึง

สุพรรณษา จ้อยศิริ (2557) ได้ทำการศึกษารื่องความคิดเห็นต่อโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่า อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ ศึกษาปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่า อำเภอลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่าจำนวน 201 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นต่อโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำแนกได้ดังนี้ 1) ด้านบริบทและสภาวะแวดล้อมของโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3) ด้านดำเนินงานโครงการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านผลผลิตของโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอุปสรรคต่อโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุมีดังนี้ 1) ไม่มียานพาหนะในการเดินทางไปติดต่อราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบล 2) ในบางเดือนผู้สูงอายุได้รับการจัดสรรล่าช้า เนื่องจากปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณ 3) มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกายทำให้เดินทางไปติดต่อราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สะดวก ข้อเสนอแนะของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุคือ 1) ต้องการให้เพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างน้อยคนละ 1,000 บาท 2) ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่ามีการจัดตรวจสุขภาพประจำปีหรือประจำเดือนให้แก่ผู้สูงอายุ 3) ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง 4) ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาเจ้าหน้าที่การออกให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุตามบ้านอย่างสม่ำเสมอ

ชีชัน หมาดปิ่นเจอร์ (2556) ได้ทำการศึกษารื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลควนสะอาด อำเภควนโดน จังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยทำการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านการลงทะเบียน และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประกอบด้วยผู้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 257 คน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าร้อยละ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางและเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ไม่มีแผนงานระยะเวลาที่ชัดเจนในการประชาสัมพันธ์ และมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายรัฐบาลบ่อยครั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบ การส่งหนังสือประชาสัมพันธ์ถึงสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบ การประกาศช่วงเวลาชุมนุมละหมาดวันศุกร์ทำให้ผู้สูงอายุมีกลิ่นเวลา ด้านการลงทะเบียน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการลงทะเบียนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพบางคนไม่ได้อยู่ในพื้นที่ จึงทำให้ไม่รับไม่สามารถลงทะเบียนได้ บางคนไม่เข้าใจระบบระเบียบเรื่องของหลักเกณฑ์ในการลงทะเบียน ไม่ทราบขั้นตอนวิธีการและช่วงเวลาในการลงทะเบียน ไม่มีการแจ้งการรับลงทะเบียนในรอบปีถัดไป แต่เมื่อถึงเวลาการลงทะเบียนผู้สูงอายุ ทำให้ไม่ได้ลงทะเบียนซึ่งนำไปสู่การเสียสิทธิ์ และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นเงินสดส่วนใหญ่ มีปัญหาผู้รับเบี้ยยังชีพไม่มารับตามกำหนด อาจเป็นเพราะเจ็บป่วยหรือไม่อยู่ในพื้นที่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพไม่เพียงพอต่อการให้บริการการเบิกจ่ายเงินในแต่ละเดือน จำนวนเงินสดที่เป็นจำนวนมากอาจเกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการมอบอำนาจให้บุคคลอื่นรับแทน บางครั้งเบี้ยยังชีพไม่ถึงมือผู้สูงอายุ

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุด้านการประชาสัมพันธ์เห็นว่าควรมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรง จัดทำแผนพับแจกจ่ายเพื่อให้ทราบขั้นตอนต่างๆ จัดทำแผนงานที่ชัดเจนในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพิ่มประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายในทุกหมู่บ้านไปพร้อมกันอีกหนึ่งช่องทาง ด้านการลงทะเบียนให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อประสานญาติพี่น้องของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพให้ช่วยตามหรือแจ้งให้มาลงทะเบียน ทำการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อให้ผู้สูงอายุที่เข้าหลักเกณฑ์ได้รับทราบ ก่อนเริ่มปีงบประมาณใหม่จะต้องทำหนังสือแจ้งเวียนให้กับผู้สูงอายุให้ทราบเป็นระยะเวลาขั้นตอนวิธีการลงทะเบียนล่วงหน้า และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพควรมีการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพเพื่อให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน กำหนดจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่หมู่บ้านพร้อมกัน โดยกำหนด วันเวลา สถานที่ในการรับเบี้ยยังชีพอย่างชัดเจน

กมลชนก เบญจภุมริน (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการบริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงาอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกระดังงาอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า T และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว โดยมีค่าระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ .95%

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการบริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้สูงอายุมีความพึงพอใจด้านการให้บริการเจ้าหน้าที่มากกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ พบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจด้านขั้นตอนในการให้บริการน้อยกว่าด้านอื่นๆ สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริการ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการและด้านขั้นตอนในการให้บริการแตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ในขณะที่ปัจจัยอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริการด้านขั้นตอนในการบริการแตกต่างกัน ที่ระดับความเชื่อมั่น .95%

ประภาศรี อนาวาน (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม และศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงรายประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุที่รับเบี้ยยังชีพจำนวน 143 คนและบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุมจำนวน 18 คนรวมทั้ง 161 คน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุดในการเก็บข้อมูล โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติในการหาค่าอัตราร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดย ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านประชาสัมพันธ์ในเรื่องมีการออกหน่วยประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้สูงอายุทราบก่อนมีการขึ้นทะเบียน รองลงมาด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านกระบวนการและขั้นตอนให้บริการ

2) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผู้นำหมู่บ้านไม่แจ้งหรือแจ้งการขอรับทะเบียนผ่านหอกระจายข่าวหมู่บ้านล่าช้า ความถี่ในการแจ้งมีน้อย กระชั้นชิดเกินไป รองลงมาคือ บุคลากรที่รับผิดชอบไม่เข้าไปเยี่ยมพบปะผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอัตราค่าตอบแทนที่ไม่ยุติธรรม ไม่บริการ การจ่ายเบี้ยยังชีพเลือกปฏิบัติให้สิทธิ์ผู้ใดผู้หนึ่ง

กลุ่มที่ 2 ได้แก่บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า

1. ประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ ในเรื่องเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เลือกปฏิบัติให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นพิเศษ รองลงมาคือ ด้านการบริหารและขั้นตอนให้บริการและด้านประชาสัมพันธ์ ส่วนข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารเบี้ยยังชีพของบุคลากร โดยปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือ การจัดเก็บข้อมูลของผู้สูงอายุที่มีสิทธิ์รับเบี้ยยังชีพไม่ได้ปรับปรุงให้ถูกต้อง รองลงมาคือ

คณะกรรมการคัดเลือกผู้สูงอายุไม่มีการปรับปรุงข้อมูลที่ได้รับการกลั่นกรองจากเจ้าหน้าที่ ส่วนข้อที่พบปัญหาน้อยที่สุดคือ ไม่มีการจัดประชุมผู้บริหารเกี่ยวกับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและขาดการติดต่อประสานงานระหว่างบุคลากรและบุคลากรด้วยกัน

โดยสรุปความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม พบว่า ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการและด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการผู้สูงอายุและบุคลากรมีความต้องการที่ไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเอาใจใส่และติดตามดูแลผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอ แต่บุคลากรผู้ให้บริการได้คำนึงถึงกระบวนการของพระราชบัญญัติว่าด้วยการจ่ายเบี้ยยังชีพให้มีความชัดเจนมากกว่าการติดตามเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ จึงมีผลทำให้ความต้องการทั้งสองฝ่ายไม่สอดคล้องกัน

ด้านการประชาสัมพันธ์และการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้สูงอายุและบุคลากรมีความต้องการคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งสองฝ่ายต่างให้ความเห็นตรงกันเรื่องของการออกหน่วยประชาสัมพันธ์การประกาศเสียงตามสายของหมู่บ้าน ซึ่งมีผลทำให้ผู้สูงอายุทราบข่าวสารและปฏิบัติตามบุคลากรผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย จึงมีผลทำให้ความต้องการทั้งสองฝ่ายสอดคล้องกัน

สุวรรณณี ประมาณ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เข้าร่วมโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำนวน 274 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเลขสุ่มของเครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุดคือองค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อให้ความสำคัญเกี่ยวกับโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือ มีสถานที่ให้ติดต่อราชการตามโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 3) ด้านการดำเนินงานโครงการข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือการมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 3 เดือนต่อครั้งตามเกณฑ์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 4) ด้านผลผลิตของโครงการ ข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุอยู่ดีกินดีมากขึ้นและเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

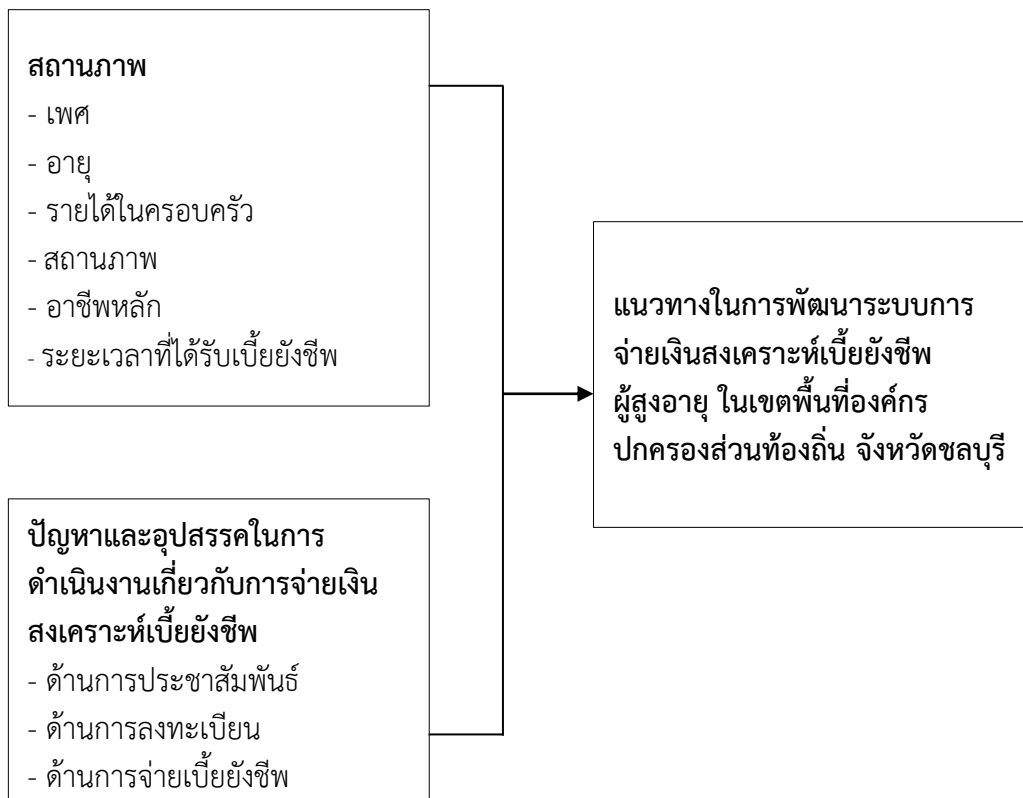
ส่วนปัญหาในการดำเนินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีดังนี้ 1) จำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 500 น้อยเกินไป 2) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 3 เดือนต่อครั้งช้าเกินไป 3) การรับข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึงขาดความต่อเนื่องสำหรับข้อเสนอแนะที่มีต่อโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ 1) ควรมีการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุทุกเดือน

2) ควรเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็น 1000 บาทต่อเดือน 3) ควรมีการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเงินสดตามลำดับ

สมชาย ฤกษ์นันท์ (2551) ได้การศึกษาเรื่อง การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) ในเขตชุมชนเมืองกรณีศึกษาเทศบาลตำบลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสถานการณ์ของการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองในปัจจุบัน และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมือง ซึ่งวิธีการศึกษาใช้รูปแบบการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นผู้สูงอายุจำนวน 161 คน จากการแบ่งแบบชั้นภูมิตามชุมชนที่พักอาศัยทั้งหมด 12 ชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมของการศึกษาวิจัยปัญหาการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลชนแดนมีปัญหาอยู่น้อย แต่ผู้วิจัยได้หยิบยกบันทึกการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2552 เทศบาลตำบลชนแดน มาวิเคราะห์งาน ซึ่งพบปัญหาอยู่ 2 ประเภท คือ ผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติสมควรได้รับเบี้ยยังชีพแต่ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 19 คน และประเภทผู้สูงอายุที่มีคุณสมบัติไม่สมควรที่ได้รับเบี้ยยังชีพแต่ได้รับเบี้ยยังชีพ 34 คน ซึ่งเป็นตัวชี้ให้เห็นว่ากระบวนการดำเนินงานการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพของเทศบาลตำบลชนแดนมีปัญหา สิ่งที่เทศบาลจะต้องแก้ไขคือ ในขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2547) ที่พบว่า คณะกรรมการคัดเลือกเบี้ยยังชีพไม่เหมาะสมและขาดกลไกการตรวจสอบและการดำเนินงานในแต่ละระดับชั้น ทำให้สวัสดิการของภาครัฐจัดให้แก่ผู้สูงอายุได้รับไม่ทั่วถึงเนื่องจากมีงบประมาณอย่างจำกัดจะเห็นได้ว่า การแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุไทย นอกจากรัฐจะมีหลักประกันด้านรายได้และด้านสุขภาพแล้ว ควรพัฒนาหลักประกันด้านอื่นๆ เพื่อเสริมให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้นการที่จะพัฒนาระบบประกันความมั่นคงให้กับผู้สูงอายุควรเน้นการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุเป็นหลักนำไปสู่การปรับใช้ในการจัดสวัสดิการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพให้กับผู้สูงอายุครอบคลุมทั่วถึงและเป็นธรรมกับผู้สูงอายุทุกคน

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิด

ที่มา: ชีชัน หมายป็นเจอร์ (2556, หน้า 25)

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาลตำบล 8 แห่ง ใน 5 เขตอำเภอ จังหวัดชลบุรี คือ อำเภอเมืองชลบุรี ได้แก่ เทศบาลตำบลบางทราย เทศบาลตำบลนาป่า อำเภอศรีราชา ได้แก่ เทศบาลตำบลบางพระ อำเภอบ้านบึง ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว เทศบาลตำบลหัวกุญแจ อำเภอสัตหีบ ได้แก่ เทศบาลตำบลนาจอมเทียน เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว และอำเภอเกาะสีชัง ได้แก่ เทศบาลตำบลเกาะสีชัง

2. ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี

3. เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หมายถึง งบประมาณของรัฐบาลในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนหรืออยู่ในหมู่บ้านต่างๆ ทั่วประเทศ ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน เนื่องจากไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู ถูกทอดทิ้ง และไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและชุมชนได้ปกติตามสมควร

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการออกแบบการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี และประการที่สาม เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและการดำเนินงานวิจัยในการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยจะใช้เครื่องมือคือการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี เพื่อนำไปศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรีต่อไป

2. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เครื่องมือที่ใช้คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้คำถามปลายเปิด โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นการเผชิญสภาพปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี รวมถึงประเด็นแนวทางการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2.1 การสัมภาษณ์

ในกระบวนการทำวิจัย จะเริ่มต้นด้วยการศึกษาด้วยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้รับข้อมูลเชิงลึกและเหมาะสมกับระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งจะใช้การเก็บข้อมูล 3 ประเภท จากการสัมภาษณ์ดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, หน้า 77-79)

1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยเป็นการเป็นการหาค้นหาความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดที่สนใจ เพราะผู้ถูกสัมภาษณ์บางครั้งอาจไม่ต้องการทราบเหตุผลหรือข้อเท็จจริงทุกขั้นตอน จึงเลือกสัมภาษณ์เอาแต่จุดที่ต้องการ พยายามโยนเข้าหาประเด็นที่สัมภาษณ์

2) การตะล่อมกล่อมเกล่า (Probe) โดยเป็นผู้ล้วงเอาส่วนลึกของความคิดออกมาใช้วาทศิลป์เพื่อให้ผู้ตอบเล่าเรื่องมาทั้งหมด โดยรุกผู้ตอบด้วยวิธีต่างๆ เช่น ตั้งคำถามจากเหตุการณ์สมมติเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและเปรียบเทียบเหตุการณ์

3) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนเป็นการเฉพาะเจาะจง เพราะผู้ตอบมีข้อมูลดีและกว้างขวาง โดยผู้วิจัยจะกำหนดว่าใครบ้างเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เมื่อกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักได้ถูกต้องแล้วจึงดำเนินการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ครั้งนี้ จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) โดยการสัมภาษณ์ดังกล่าวเป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผน และจัดเตรียมชุดคำถามไว้ล่วงหน้า มีการดำเนินการเป็นทางการ แต่ไม่มีความยืดหยุ่นในคำถามมากขึ้น โดยอาจสัมภาษณ์นอกกรอบที่วางไว้ได้ แต่จำกัดเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์หรือทำการศึกษาเท่านั้น ซึ่งจะมีประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์และพรรณนาปรากฏการณ์เพิ่มเติม และจะใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อที่จะสนิทสนมกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ทำให้มองปรากฏการณ์เป็นธรรมชาติ และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ชาย โปธิสิตา (2554, หน้า 248) ได้กล่าวเพิ่มเติมไว้ว่า “การมีส่วนร่วมในการสัมภาษณ์นั้น ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้มีหน้าที่ “ยิงคำถาม อย่างเดียว แต่ต้องใช้ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์กระตือรือร้นที่จะเล่าเรื่องราวของเขา โดยที่ไม่รู้สีกว่ากำลังถูกถาม”

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ จะใช้การสังเกตและจดบันทึกภาคสนาม เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้การสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การสังเกต 2) การซักถาม 3) การจดบันทึก (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, หน้า 46-47) โดยในการสังเกตจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์จากลักษณะอาการที่แสดงออกควบคู่ไปกับการซักถาม และจะมีการจดบันทึกไว้

ทั้งนี้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จะทำการสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ ตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งมีการดำเนินการดังนี้

- 1.แนะนำตัวเองและชี้แจงรายละเอียด และวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ครั้งนี้
2. ผู้สัมภาษณ์ขออนุญาตบันทึกการสัมภาษณ์
3. ผู้สัมภาษณ์ เริ่มสัมภาษณ์ด้วยประเด็นทั่วไป เพื่อให้เกิดความเป็นกันเองและสร้างสนิทสนมในการสัมภาษณ์

4. ผู้สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ในประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในขณะที่สัมภาษณ์ สามารถถามประเด็นที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ได้ ซึ่งประเด็นนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องทราบหรือเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้

5. เมื่อการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลง เก็บอุปกรณ์ต่างๆ กล่าวขอบคุณและกล่าวอำลา

6. ในขณะที่สัมภาษณ์มีการสังเกตอาการกิริยาของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยว่าแสดงออกอย่างไร เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (ผสมผสาน) ทั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลเพื่อประกอบในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่เก็บโดยตรงจากพื้นที่หรือตัวบุคคล ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีการสัมภาษณ์จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ใช้เวลาประมาณ 30 นาที โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และเน้นการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ในกรณีจำเป็นจึงใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ อีกทั้งในการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะไม่ระบุชื่อ-นามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยจะใส่เป็นรหัสแทน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลจากหน่วยงานหรือบุคคลอื่น และเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ เช่น หนังสือ ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยเลือกพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลตำบล ที่มีผู้สูงอายุอยู่ในเขตพื้นที่ โดยเขตพื้นที่ดังกล่าวประกอบไปด้วย 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ประกอบด้วย

1. อำเภอเมืองชลบุรี ได้แก่ เทศบาลตำบลบางทราย เทศบาลตำบลนาป่า
2. อำเภอสัตหีบ ได้แก่ เทศบาลตำบลบางพระ
3. อำเภอบ้านบึง ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว เทศบาลตำบลห้วยกุญแจ
4. อำเภอสัตหีบ ได้แก่ เทศบาลตำบลนาจอมเทียน เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว
5. อำเภอเกาะสีชัง ได้แก่ เทศบาลตำบลเกาะสีชัง

กลุ่มตัวอย่าง

1. การศึกษาเชิงปริมาณ เป็นการแจกแบบสอบถามโดยใช้กลุ่มประชากรจากผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 12,845 คน แบ่งเป็นชายจำนวน 5,642 คน และหญิงจำนวน 7,203 คน โดยได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 390 คน โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนดังกล่าวได้มาจากการการใช้การคำนวณจากสูตร ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, p. 727-728) ซึ่งกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% (Yamane, 1967) โดยข้อมูลของประชากรทั้งหมดนั้นได้มาจากข้อมูลจากสถิติผู้สูงอายุ ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 กรมกิจการผู้สูงอายุ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562: เว็บไซต์) ซึ่งผู้วิจัยได้แจกแจงรายละเอียดของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากตาราง 3.1 และ 3.2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุแบ่งเป็นชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาล ตำบล ในจังหวัดชลบุรี

จำนวนผู้สูงอายุ แบ่งเป็นชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี			
รายชื่อ	ชาย	หญิง	รวม (N)
อำเภอเมืองชลบุรี			
1. เทศบาลตำบลบางทราย	1,052	1,319	2,371
2. เทศบาลตำบลนาป่า	1,650	2,099	3,749
อำเภอศรีราชา			
3. เทศบาลตำบลบางพระ	1,117	1,493	2,610
อำเภอบ้านบึง			
4. เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว	122	175	297
5. เทศบาลตำบลหัวกุญแจ	347	459	806
อำเภอสัตหีบ			
6. เทศบาลตำบลนาจอมเทียน	624	739	1,363
7. เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว	424	546	970
อำเภอเกาะสีชัง			
8. เทศบาลตำบลเกาะสีชัง	306	373	679
จำนวนรวมทั้งหมด	5,642	7,203	12,845

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แบ่งเป็นชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี

จำนวนผู้สูงอายุ แบ่งเป็นชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี	
รายชื่อ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n=390)
อำเภอเมืองชลบุรี	
1. เทศบาลตำบลบางทราย	70
2. เทศบาลตำบลนาป่า	65
อำเภอศรีราชา	
3. เทศบาลตำบลบางพระ	70
อำเภอบ้านบึง	
4. เทศบาลตำบลหนองไผ่แก้ว	30
5. เทศบาลตำบลหัวกุญแจ	50

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

จำนวนผู้สูงอายุ แบ่งเป็นชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี	
รายชื่อ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n=390)
อำเภอสัตหีบ	
6. เทศบาลตำบลนาจอมเทียน	40
7. เทศบาลตำบลเกล็ดแก้ว	35
อำเภอเกาะสีชัง	
8. เทศบาลตำบลเกาะสีชัง	30
จำนวนรวมทั้งสิ้น	390

จากตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แบ่งเป็นชายและหญิงใน 5 เขตอำเภอ 8 เขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการแจกแบบสอบถามจากผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย Simple Random Sampling รวมเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 390 คน

วิธีของ ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการหากกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากรทั้งหมด

e = ค่าคลาดคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

ดังนั้นเมื่อแทนค่าสูตรแล้วจะได้กลุ่มตัวอย่าง 390 คน

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) อันเป็นการตอบโจทยการวิจัย ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้ประกอบด้วยกัน 2 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งหมด 16 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ในฝ่ายงานกองคลังและกองสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบล ทั้ง 8 เขต ตามพื้นที่ประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 เขตอำเภอข้างต้น จะเห็นได้จากตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)	จำนวน (คน)
กลุ่มที่ 1: เจ้าหน้าที่กองคลัง	8
กลุ่มที่ 2: เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม	8
จำนวนรวมทั้งหมด	16

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดกรอบเนื้อหา โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้คำถามปลายเปิด โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในประเด็นการเผชิญสภาพปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี รวมถึงประเด็นแนวทางการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี จะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ

เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นใช้ในงานวิจัยครั้งนี้สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดและมีความแม่นยำในการวัด ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดสอบ (Try out) จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรที่ต้องการศึกษา จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาความเชื่อมั่นตามเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตาม Jump (1978)

ลักษณะของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิด โดยแบ่งโครงสร้างคำถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ซึ่งคำถามในแบบสอบถามมีลักษณะเป็น Likert Scale 5 ระดับ จัดเป็นการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ระดับคะแนนโดยใช้ค่าเฉลี่ยจากข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาและใช้วิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้นของ สุดา สุวรรณภิรมย์ และวิจิต อุ๋อัน (2548) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนในแบบสอบถามทั้ง 5 ส่วน ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนในแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน ด้านบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและขีดความสามารถในการบริหารงานของนายกเทศมนตรีหญิง ระดับเทศบาลตำบล ในจังหวัดชลบุรี

ระดับคะแนน	ความหมาย
ระดับ 5 ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	อยู่ในเกณฑ์ สูงมาก
ระดับ 4 ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	อยู่ในเกณฑ์ สูง
ระดับ 3 ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ระดับ 2 ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	อยู่ในเกณฑ์ น้อย
ระดับ 1 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	อยู่ในเกณฑ์ น้อยมาก

เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยจะใช้การตรวจสอบข้อมูลโดยวิธีสามเส้า ตามแนวคิดของ (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, หน้า 128-130) ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบ 4 วิธี ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นมีความถูกต้องหรือไม่ ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล แหล่งที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่

- 1.1 แหล่งเวลา หมายถึง ถ้าข้อมูลเวลาต่างกัน จะเหมือนกันหรือไม่
- 1.2 แหล่งสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กัน จะเหมือนกันหรือไม่
- 1.3 แหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าผู้วิจัยแต่ละคนจะได้ข้อมูลแตกต่างกันอย่างไร โดยเปลี่ยนตัวผู้สังเกต แทนที่จะใช้ผู้วิจัยคนเดียวกันสังเกตโดยตลอด ในกรณีที่ไม่แน่ใจในคุณภาพของผู้รวบรวมข้อมูลภาคสนาม ควรเปลี่ยนให้มีผู้วิจัยหลายคน

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) คือ การตรวจสอบว่าถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ปกตินักวิจัยจะตรวจสอบทฤษฎีสามเส้าได้ยากกว่าตรวจสอบด้านอื่น

4. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกันเพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบด้วย ทั้งนี้การตรวจสอบแบบสามเส้ามีสาระสำคัญ คือ ไม่ปักใจเชื่อในข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งโดยตรง ต้องใช้วิธีการอื่นมาเปรียบเทียบกับและเลือกใช้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเที่ยงตรงที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จะเป็นการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ (SPSS) โดยเป็นการวิเคราะห์การใช้สถิติการวิจัย คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาตีความ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงปัจจัยต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจต่อการดำรงอยู่และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของปรากฏการณ์ที่การศึกษา เชิงปริมาณไม่อาจเข้าถึงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลความรู้สึนึกคิด ความหมายและค่านิยมผู้ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, หน้า 63) โดยผู้วิจัยอาศัยหลักการพรรณนาและวิเคราะห์ (Descriptive and Analytical) ยึดหลักทฤษฎีและกรอบที่ใช้ในการศึกษาที่กำหนดไว้มาจำแนกจัดระบบข้อมูลเพื่อให้เข้าใจความหมายความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ภายใต้บริบทที่ทำการศึกษา โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์และผสมผสานกับการวิเคราะห์งานทางวิชาการโดยจะอ้างอิงข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างมาประกอบกัน และงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะต้องอาศัยการเรียงเรียงและการพรรณนาเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงบริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงเข้าใจสภาพแวดล้อมของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้รูปแบบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งเป็นการศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จากการลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสองรูปแบบข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษาการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี
2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี
3. แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

1. ความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นนี้เป็นการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีนายกเทศมนตรีหญิง ในระดับตำบล จังหวัดชลบุรี และเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 390)
เพศ		
ชาย	36.41	142
หญิง	63.59	248
รวม	100	390
อายุ		
60 – 69 ปี	52.31	204
70 – 79 ปี	34.62	135
80 – 89 ปี	12.05	47
90 ปีขึ้นไป	1.03	4
รวม	100	390
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	76.67	299
มัธยมศึกษาตอนต้น	9.23	36
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	2.82	11
อนุปริญญา/ปวส.	1.54	6
ปริญญาตรี	6.41	25
ไม่ได้รับการศึกษา	3.33	13
รวม	100	390
อาชีพหลัก		
ค้าขาย	12.31	48
รับจ้างทั่วไป	24.62	96
เกษตรกรรม	4.36	17
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	48.72	190
ธุรกิจส่วนตัว	2.31	9
แม่บ้าน	7.18	28
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)	0.51	2
รวม	100	390

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ	จำนวน (n = 390)
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 500 บาท	10.51	41
501 – 1,000 บาท	7.69	30
1,001 – 2,000 บาท	25.64	100
2,001 – 3,000 บาท	17.44	68
3,001 – 4,000 บาท	13.59	53
4,001 บาทขึ้นไป	25.13	98
รวม	100	390
รายได้หลักมาจาก		
เงินเบี้ยยังชีพ	40.51	158
การประกอบอาชีพ	31.28	122
บุตรให้	28.21	110
รวม	100	390

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ต่อเดือน รายได้หลักมาจาก ซึ่งอธิบายแต่ละประเด็นได้ดังต่อไปนี้

เพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 63.59 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 36.41 ตามลำดับ

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 52.31 รองลงมาคืออายุระหว่าง 70-79 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.62 อายุระหว่าง 80-89 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.05 และอายุระหว่าง 90 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 รองลงมาอยู่ในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.23 ระดับปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.41 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช. จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.82 ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 และอนุปริญญา หรือปวส. จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.54 ตามลำดับ

อาชีพหลัก พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.64 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62 ค้าขาย จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31 แม่บ้าน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.18 เกษตรกรรม จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 4.36 ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.51 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ 1,001-2,000 บาทต่อเดือน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.64 รองลงมาคือ 4,001 บาทขึ้นไป จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.13 รายได้ 2,001-3,000 บาท จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.44 รายได้ 3,001-4,000 บาท จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.59 มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.51 และรายได้ 501-1,000 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ตามลำดับ

รายได้หลักมาจาก พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับรายได้หลักมาจาก เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 40.51 รองลงมาคือ ได้รับรายได้หลักจากการประกอบอาชีพ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.28 และได้รับรายได้หลักมาจากบุตร จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.21 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี (n = 390)

ประเด็น	\bar{X}	SD	แปลความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.65	.722	สูง	2
2. ด้านการลงทะเบียน	3.66	.742	สูง	1
3. ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ	3.56	.944	สูง	3
รวม	3.63	.702	สูง	

จากตาราง 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.63$; SD = .702) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านการลงทะเบียน ($\bar{X} = 3.66$; SD = .742) รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.65$; SD = .722) และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ ($\bar{X} = 3.56$; SD = .944) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุ เกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์ (n = 390)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. ได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบที่กำหนดอย่างชัดเจน	74 (18.97)	157 (40.26)	129 (33.08)	29 (7.44)				
2. ได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพจากเจ้าหน้าที่จากเทศบาลอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	65 (16.67)	143 (36.67)	160 (41.03)	22 (5.64)	0 (0)	3.64	.822	สูง	2
3. เทศบาลมีการจัดประชุมชี้แจงวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนให้ผู้สูงอายุเข้าใจ	63 (16.15)	127 (32.56)	180 (46.15)	20 (5.13)	0 (0)	3.59	.817	สูง	3

จากตาราง 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1 ได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบที่กำหนดอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.70$; $SD = .868$) ประเด็นที่ 2 ได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพจากเจ้าหน้าที่จากเทศบาลอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม ($\bar{X} = 3.64$; $SD = .822$) และประเด็นที่ 3 เทศบาลมีการจัดประชุมชี้แจงวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนให้ผู้สูงอายุเข้าใจ ($\bar{X} = 3.59$; $SD = .817$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุ เกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการลงทะเบียน (n = 390)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำ ดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
	1. ขั้นตอนในการลงทะเบียน โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สะดวก รวดเร็ว	75 (19.23)	164 (42.05)	125 (32.05)	16 (4.1)				
2. เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและ ช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ การลงทะเบียนเพื่ออำนวยความสะดวก ในเข้าร่วม โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	78 (20)	89 (22.82)	199 (51.03)	24 (6.15)	0 (0)	3.56	.877	สูง	5
3. เทศบาลมีการจัดสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวก ให้กับท่านอย่างเหมาะสม และเพียงพอ	66 (16.92)	175 (44.87)	112 (28.72)	27 (6.92)	10 (2.56)	3.66	.924	สูง	3
4. ระยะเวลาในการให้บริการ ของเจ้าหน้าที่เทศบาลมี ความเหมาะสม	63 (16.15)	155 (39.74)	139 (35.64)	33 (8.46)	0 (0)	3.63	.851	สูง	4
5. เทศบาลมีการสำรวจและ ปรับปรุงรายชื่อผู้มีสิทธิ ได้รับเงินเบี้ยยังชีพอย่าง สม่ำเสมอ	93 (23.85)	130 (33.33)	133 (34.10)	33 (8.46)	1 (.26)	3.72	.930	สูง	1

จากตาราง 4.4 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการลงทะเบียนอยู่ในระดับสูงทั้งหมด จากการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 5 เทศบาลมีการสำรวจและปรับปรุงรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.72$; $SD = .930$) ประเด็นที่ 1 ขั้นตอนในการลงทะเบียนโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสะดวก รวดเร็ว ($\bar{X} = 3.71$; $SD = .909$) ประเด็นที่ 3 เทศบาลมีการจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับท่านอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.66$; $SD = .924$) ประเด็นที่ 4 ระยะเวลาในการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.63$; $SD = .851$) และ

ประเด็นที่ 2 เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการลงทะเบียนเพื่ออำนวยความสะดวกในเข้าร่วมโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.56$; $SD = .877$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ ($n = 390$)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	SD	แปล ความ หมาย	ลำดับ ที่
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การจ่ายเบี้ยยังชีพตรงตามเวลาที่กำหนด (ภายในวันที่ 10 ของทุก ๆ เดือน)	100 (25.64)	150 (38.46)	116 (29.74)	24 (6.15)	0 (0)	3.83	.880	สูง	1
2. อัตราการจ่ายเบี้ยยังชีพในปัจจุบันตามแบบขั้นบันไดมีความเหมาะสม อายุ 60 - 69 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 600 บาท อายุ 70 - 79 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 800 บาท อายุ 90 ปี ขึ้นไป รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท	85 (21.79)	76 (19.49)	131 (33.6)	62 (15.9)	36 (9.23)	3.28	1.231	ปานกลาง	2

จากตาราง 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพอยู่ในระดับสูง 1 ประเด็น และปานกลาง 1 ประเด็น จากการสรุปข้างต้นสามารถเรียงลำดับรายการข้อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 1 การจ่ายเบี้ยยังชีพตรงตามเวลาที่กำหนด (ภายในวันที่ 10 ของทุก ๆ เดือน) ($\bar{X} = 3.83$; $SD = .880$) และ ประเด็นที่ 2 อัตราการจ่ายเบี้ยยังชีพในปัจจุบันตามแบบขั้นบันไดมีความเหมาะสม อายุ 60 - 69 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 600 บาท อายุ 70 - 79 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี

รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 800 บาท และอายุ 90 ปี ขึ้นไป รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท ($\bar{X} = 3.28$; $SD = 1.231$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ในประเด็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ในแบบสอบถาม ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่รวบรวมข้อมูลภาคสนามได้ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ ประชาชนผู้สูงอายุได้ให้ข้อเสนอแนะว่า อยากให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และควรเพิ่มอัตราการจ่ายหรือการช่วยเหลือเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในจำนวนที่มากขึ้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพและการมีต้นทุนในการเดินทางไปติดต่อหน่วยงานราชการ อีกทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทำให้ต้องพึ่งเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหลัก รวมถึงการจ่ายอัตราเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุในอัตราเท่าๆ กันหรืออัตราเดียวกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) อันเป็นการตอบโจทย์การวิจัย ผู้ให้ข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ในฝ่ายงานกองคลังและกองสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบล หรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังกล่าว ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์
2. ด้านการลงทะเบียน
3. ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเทศบาลมีการใช้ช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายช่องทางทำให้สามารถสื่อสารกับผู้สูงอายุได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง โดยเทศบาลตำบลส่วนใหญ่จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านตามเสียงตามสายของชุมชน การมีกลุ่มไลน์แอฟฟิเคชันของชุมชนหรือท้องถิ่น เว็บไซต์ ส่งไปรษณีย์ สื่อออนไลน์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการสื่อสาร และมีการสื่อสารผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เพื่อช่วยเป็นสื่อกลางในการติดต่อเพื่อแจ้งข่าวสารให้กับประชาชนผู้สูงอายุหรือติดตามรายชื่อเพื่อให้มาขึ้นทะเบียน ส่วนในกรณีเว็บไซต์หรือการเข้าถึงสื่อออนไลน์ ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการเข้าถึงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีการรับ การสื่อสารผ่านบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัว หรือการโทรเข้ามาสอบถามโดยตรงที่เทศบาล จะเห็นได้ว่าประชาชนผู้สูงอายุมีการตื่นตัวเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับทางรัฐบาลมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากคำกล่าวดังต่อไปนี้

“ผู้สูงอายุมีการตื่นตัวมากขึ้นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลมากขึ้นมาก เพราะเกี่ยวกับเรื่องการมีสิทธิ์ที่จะได้รับ มีการสื่อสารสนใจของรัฐบาลมากขึ้น อาจมาจากลูกหลานบ้าง หรือบางคนก็มีการเล่นโซเชียลมากขึ้น โดยเทศบาลจะทำการส่งจดหมาย แต่ปัจจุบันไม่ต้องดำเนินการส่วนนั้นเท่าไร เพราะชาวบ้านตื่นตัวกันมาก” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หนึ่ง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564)

“ในกรณีการประชาสัมพันธ์จะสื่อสารผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เพื่อช่วยเป็นสื่อกลางในการติดต่อ แจ้งข่าวสารให้กับประชาชนหรือติดตามรายชื่อเพื่อให้มาขึ้นทะเบียน ในกรณีประชาสัมพันธ์เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางเสียงตามสาย เว็บไซต์ ซึ่งในกรณีเว็บไซต์ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการเข้าถึงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีการรับการสื่อสารผ่านบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัว หรือการโทรเข้ามาสอบถามโดยตรงที่เทศบาล” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สีนามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564)

“การประชาสัมพันธ์ ไม่มีปัญหาค่ะ เพราะมีหลายช่องทาง ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ ประชาสัมพันธ์หลายช่องทาง มีไลน์กลุ่มของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เสียงตามสาย หรือกลุ่มอื่นๆ เทศบาลจะมีการประชาสัมพันธ์ร่วมด้วย เพื่อช่วยในการสื่อสารข้อมูล มีการแชร์ข้อมูลช่วยกัน มีการสื่อสารอยู่บ่อยครั้งเพื่อเน้นย้ำทำความเข้าใจให้ผู้สูงอายุตื่นตัวตลอดเวลา ผู้สูงอายุมีการตื่นตัวมากขึ้น มีการติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางต่างๆ แต่อาจมีปัญหากรณีการได้รับข้อมูลข่าวสารที่คลาดเคลื่อน ทำให้เกิดการเข้าใจผิดเกี่ยวกับข้อมูลเบี่ยงชีพ เจ้าหน้าที่จึงพยายามสื่อสารและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแชร์ข้อมูลหรือติดตามข้อมูลจากแหล่งข้อมูลของเทศบาลเท่านั้น” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม ห้า นามสมมติ, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2564)

“การประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย ตารางประจำปีเพื่อประกาศเสียงตามสาย เว็บไซต์ และบริการตอบคำถามสายโทรศัพท์ การส่งจดหมายตามบ้าน ปัญหาเกิดจากการตีกลับก็ทำให้เราสามารถเช็คได้ว่าเค้าไม่อยู่บ้าน” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม แปด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2564)

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการลงทะเบียนพบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการลงทะเบียน เนื่องจากปัจจุบันมีการลงทะเบียนแบบออนไลน์ ส่วนกลางดำเนินการรวบรวมข้อมูลให้ ทำให้ง่ายและคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้นกว่าระบบเดิมที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามในบางกรณีก็มีการพบปัญหาในการรวบรวมข้อมูลลงทะเบียน กล่าวคือ ปัญหาการยื่นลงทะเบียนในช่วงเดือนกันยายนและตุลาคม หรือช่วงปีงบประมาณ และขั้นตอนการลงทะเบียนอาจยังมีปัญหาและข้อผิดพลาดทางเทคนิคอยู่บ้าง จึงต้องใช้ระบบการบันทึกมือมากกว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพราะป้องกันความผิดพลาด เพราะระบบยังมีการทำงานรูปแบบใหม่ยังไม่มีความสะดวกของข้อมูลที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จึงทำให้ต้องใช้การบันทึกมือมากกว่า ปัญหาการอ่านบัตรของระบบสารสนเทศ บัตรสมาร์ตการ์ดมีข้อมูลแต่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรืออ่านบัตรอ่านไม่ได้ ปัญหาการย้ายของประชาชนย้ายภูมิลำเนา ผู้สูงอายุบางรายไม่ทราบหรือไม่สะดวกในการไปแจ้งย้าย ทำให้ไม่ได้รับสิทธิ์ในการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อีกทั้งปัญหาข้อมูลเบอร์ติดต่อของผู้สูงอายุ แต่กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะขอเบอร์ติดต่อผู้อื่นที่สามารถติดต่อได้

เพื่อป้องกันในการติดตามแจ้งสิทธิ์หรือข้อมูลที่ควรทราบ รวมถึงปัญหากรณีเบี่ยงชีพผู้สูงอายุเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ ผู้สูงอายุไม่แจ้งความจริงให้กับเจ้าหน้าที่ทราบ ทำให้เกิดความผิดพลาดในการตรวจสอบ เกิดการเรียกเงินคืน ติดตามเรียกคืนเงินที่จ่ายเกิน ซึ่งจะเห็นได้จากคำกล่าวดังต่อไปนี้

“การลงทะเบียน การเปลี่ยนแปลงการดำเนินการแบบเก่า และแบบใหม่ที่ผ่านมา แบบใหม่สามารถจัดการให้ได้หมด ทำให้การทำงานคล่องตัวมากขึ้น ส่วนกลางมีการเช็คสิทธิ์ให้ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานสะดวกสบายมากขึ้น แต่เจ้าหน้าที่จะต้องมีข้อระมัดระวังมากขึ้นในการกรอกข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะผู้สูงอายุจะเกิดปัญหาล่าช้า หรือกระทบสิทธิ์ผู้สูงอายุ มีระบบสมาร์ทการ์ดที่ช่วยให้การทำงานง่ายขึ้น แต่ก็ยังไม่เต็มรูปแบบเท่าไร เช่น อาจยังมีปัญหาและข้อผิดพลาดทางเทคนิคอยู่บ้าง จึงต้องใช้ระบบมือมากกว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพราะป้องกันความผิดพลาด เพราะระบบยังมีการทำงานไม่เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ จึงทำให้ต้องใช้การบันทึกมือมากกว่า” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หนึ่ง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564)

“ด้านการลงทะเบียน ไม่มีปัญหาค่ะ ตอนนี้มีแบบออนไลน์ง่ายต่อการปฏิบัติงาน ส่วนกลางทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลให้ ทำให้การทำงานคล่องตัวขึ้น เช่น การเช็คคนตาย ข้อมูลอัปเดตมากขึ้น สมัยก่อนก็มีความยุ่งยากเกี่ยวกับการตรวจสอบข้อมูลคนตาย การต้องอัปเดตข้อมูลบ่อยๆ และห้ามเกิดการผิดพลาด เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาตรวจสอบข้อมูลให้ละเอียดมากขึ้น” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สอง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564)

“การลงทะเบียน มีการให้ผู้สูงอายุมายื่นเรื่องกับเทศบาล การลงทะเบียนไม่มีปัญหาอะไร เรื่องการตรวจสอบสิทธิ์การลงทะเบียนซ้ำซ้อนไม่มีปัญหาค่ะ เพราะเทศบาลตรวจเช็คตลอดเวลา ทำให้ไม่มีปัญหาการจ่ายก็ไม่มีปัญหาค่ะ เพราะส่วนกลางทำหน้าที่การจ่ายเรียบร้อยแล้ว การคลังก็ลดภาระส่วนนี้ไปเยอะ สมัยก่อนต้องดำเนินการจ่ายเอง และจ่ายเงินสด ทำให้ต้องระมัดระวังในการจ่ายเงินอย่างมาก และสร้างขั้นตอนในการทำงานเพิ่มขึ้น ทำให้เสียเวลาดำเนินการ รวมถึงการเสียเวลาและต้นทุนการเดินทางของประชาชนผู้สูงอายุในการมารับเบี้ยยังชีพ” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สาม นามสมมติ, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2564)

“การลงทะเบียนแยกตามช่วงการลงทะเบียนตามปีงบประมาณ ทำให้เกิดความไม่เข้าใจของประชาชนผู้สูงอายุ ส่วนมากจะมีปัญหาในการลงทะเบียนคือ ข้อมูลเบอร์ดติดต่อของผู้สูงอายุ แต่เจ้าหน้าที่จะขอเบอร์ดติดต่อผู้อื่นที่สามารถติดต่อได้ เพื่อป้องกันในการติดตามแจ้งสิทธิ์หรือข้อมูลที่ควรทราบ” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม ห้า นามสมมติ, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2564)

“ปัญหาการย้ายของประชาชนย้ายภูมิลำเนา คำที่ต้องไปแจ้งเทศบาลเดิม และไปแจ้งเทศบาลใหม่ บางครั้งผู้สูงอายุอาจไม่ทราบสะดวกในการไปแจ้งย้าย ทำให้ไม่ได้รับสิทธิ์นั้นหรือลิมแ้าง” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม เจ็ด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

“กรณีเบี่ยงชีพผู้สูงอายุ เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ การที่ผู้สูงอายุไม่แจ้งความจริง ทำให้เกิดความผิดพลาดในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดการเรียกเงินคืน ติดตามเรียกคืนเงินที่จ่ายเกิน” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หก นามสมมติ, สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2564)

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพพบว่า การจ่ายเงินส่วนใหญ่โอนเข้าบัญชีธนาคารทั้งหมดทำให้ไม่มีปัญหาในการจ่ายเงิน แต่อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินที่การปรับเปลี่ยนทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกิดความสับสนข้อมูล ปัญหาในการย้ายที่อยู่ใหม่ทำให้การติดตามทำได้ยากมากขึ้นขึ้นอยู่กับแต่ละกรณี และปัญหาผู้สูงอายุยังไม่มีความรู้ความเข้าใจการขึ้นทะเบียนล่วงหน้า 1 ปี ไม่มีการเคลื่อนไหวของเงินในบัญชี ทำให้บัญชีปิดอัตโนมัติ ซึ่งจะเห็นได้จากค่ากล่าวดังต่อไปนี้

“ไม่มีปัญหาค่ะ เนื่องจากเป็นชุมชนเมือง จึงการจัดการโดยการโอนเข้าบัญชีทั้งหมด ถ้ากรณีเป็น อบต.อาจมีเงินสดบ้าง ธนาคารบ้าง ข้อดีอย่างหนึ่งปัจจุบันกรมบัญชีกลางได้ปรับเปลี่ยนช่องทางของเลขบัญชีที่ไม่จำกัดธนาคาร ไม่เหมือนสมัยก่อนที่ระบุเฉพาะเจาะจง ทำให้เกิดความลำบากในการดำเนินการจัดการของผู้สูงอายุ” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หนึ่ง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564)

“การจ่ายของ ปี 2563 มีการจ่ายผ่านระบบบัญชีกลาง เจ้าหน้าที่แค่ป้อนชื่อ วันเดือนปีเกิดเข้าระบบของกรมบัญชีกลาง เมื่อก่อนจะมีการโอนเงินมาที่ท้องถิ่น และท้องถิ่นทำฎีกาเบิกจ่ายผู้สูงอายุ คนไหนที่ไม่มีสมุดบัญชีก็มารับเป็นเงินสด พอตอนหลังส่วนกลางก็ทำเป็นระบบ เบิกจ่ายจากกรมบัญชีกลางโดยตรง ง่ายต่อการปฏิบัติงานมากขึ้น” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สาม นามสมมติ, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2564)

“มีการจ่ายเงินเข้าบัญชี 100% ปัญหาคือ ผู้สูงอายุยังไม่มีความรู้ความเข้าใจการขึ้นทะเบียนล่วงหน้า 1 ปี บางคนไม่มีการเคลื่อนไหวของเงินในบัญชี ทำให้บัญชีปิดอัตโนมัติ แต่ในกรณีดังกล่าวมีจำนวนเพียง 1-2 คนเท่านั้นต่อปีประมาณ” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564)

“การย้ายที่อยู่ใหม่ ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องติดตามบางกรณีก็ติดตามได้ บางกรณีก็ติดตามไม่ได้ จะมีการติดตามผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้านในแต่ละเขตพื้นที่ หรือกรณีต่างจังหวัดก็สามารถติดตามได้ แต่หากย้ายที่อยู่ไปกรุงเทพมหานคร อาจก่อให้เกิดปัญหาในการติดตาม เพราะสำนักงานเขตไม่มีการติดตามให้ อาจทำให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับสิทธิ์ดังกล่าวได้ เพราะไม่มีผู้นำหรือเจ้าหน้าที่ในการติดตามลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบ การแก้ไขปัญหาคณะติดตามไม่ได้ เจ้าหน้าที่จะมีการพยายามติดตามลงพื้นที่ในเขตเทศบาลเพื่อแจ้งข้อมูลและชี้แจงการลงทะเบียนการรับสิทธิ์ของตนเอง” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม ห้า นามสมมติ, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2564)

“การจ่าย ไม่มีปัญหา เป็นปัญหาหลักเกณฑ์วิธีการมากกว่าที่มีปัญหา เช่น ระเบียบไม่นิ่งปรับหลักเกณฑ์ตลอด ในฐานะผู้ปฏิบัติต้องปรับตัวตามหลักเกณฑ์ตลอดว่าแต่ละหลักเกณฑ์เป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานของท้องถิ่นค่อนข้างที่ต้องปรับตัวให้รวดเร็ว ซึ่งประชาชนผู้สูงอายุต้องปรับตัวตาม แต่ในกรณีดังกล่าวผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการทำ ความเรียนรู้และเข้าใจที่จำกัดทำให้การสื่อสารต้องทำความเข้าใจมากขึ้น” (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม เจ็ด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

ในกรณีมุมมองของเจ้าหน้าที่กองคลังที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสะดวกสบายมากขึ้นในการดำเนินการจ่ายเงิน เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลาง (กรมบัญชีกลาง) เข้ามาช่วยเหลือในการจ่ายเงินทั้งหมด จากการปฏิบัติงานเดิมที่ต้องดำเนินการตั้ง เบิกเช็คจ่ายเอง และหลังจากวันที่ 10 ทุกเดือน จะมีเว็บไซต์ e-social welfare ที่ให้เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานเข้าไปตรวจสอบข้อมูลการเบิกจ่ายทั้งหมด ซึ่งเป็นระบบออนไลน์ของกรมบัญชีกลางที่ให้ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปเช็ครายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่ได้นำเสนอไป เช่น จ่ายใครบ้าง ไม่จ่ายใครบ้าง หรืออื่นๆ ซึ่งกองสวัสดิการต้องเป็นฝ่ายตรวจสอบ ส่วนกองคลังก็ไม่ได้ เกี่ยวข้องในการตรวจสอบดังกล่าว กองคลังจะทำหน้าที่สรุปยอดตอนสิ้นปีงบประมาณการจ่ายเงิน ถูกต้องตามที่ได้ระบุไว้หรือไม่ หรือตรวจสอบการจ่ายเงินแบบภาพรวมของหน่วยงานเท่านั้น ซึ่งเห็นได้จากคำกล่าวดังต่อไปนี้

“ตอนนี้ไม่มีปัญหา เพราะกรมบัญชีกลางดำเนินการทุกอย่าง เจ้าหน้าที่กองคลังแค่ดูแลเงิน หรืองบประมาณของเทศบาล ตั้งรับไว้ สมัยก่อนใช้วิธีการตั้งรับไว้ เค้ายโอนเงินเข้า เราเบิก แต่ปัจจุบัน เราแค่ตั้งเทศบัญญัติ เค้ายจะแจ้งยอดมา เงินส่วนที่จะโอนส่วนกลางจะจ่ายไป หน่วยงานมีหน้าที่โอน เงินให้ท้องถิ่น ทำให้เจ้าหน้าที่การคลังสะดวกสบายมากขึ้น จากเดิมที่ต้องตั้งเบิกเช็คจ่ายเอง” (เจ้าหน้าที่กองคลัง หนึ่ง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564)

“ตอนนี้ไม่มีปัญหาอะไรแล้ว เพราะการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ กรมบัญชีกลางเป็นคนจ่ายแล้ว แต่เมื่อก่อนก่อนที่กรมบัญชีกลางจะจ่ายเงิน กองสวัสดิการสังคมต้องส่งรายชื่อพร้อมกับเลขเงินของ แต่ละช่วงอายุไปให้ แล้วกองคลังต้องไปตัดยอดรายการตามกองสวัสดิการ ซึ่งกรมบัญชีกลางไม่ได้ตัด ให้เทศบาล ตัดแล้วเกิดปัญหายอดไม่ตรงบ้าง เกิดปัญหาในการจ่ายเงิน ตอนนี้/ปัจจุบัน หลังจาก ที่กรมบัญชีกลางจ่ายเงินเรียบร้อยแล้วหลังจากวันที่ 10 จะมีเว็บไซต์ e-social welfare ที่ให้ท้องถิ่น ตรวจสอบว่าตัดตายใครไปบ้าง จ่ายใครไปบ้าง ตัดย้ายใคร เป็นระบบออนไลน์ของกรมบัญชีกลางที่ให้ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปเช็ครายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่ได้นำเสนอไป จ่ายใครบ้าง ไม่จ่ายใครบ้าง หรืออื่นๆ ซึ่งกองสวัสดิการต้องเป็นฝ่ายตรวจสอบ ส่วนกองคลังก็ไม่ได้ เกี่ยวข้องในการตรวจสอบ” (เจ้าหน้าที่กองคลัง สี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564)

“งานปัจจุบันไม่ได้มีปัญหาอะไร เพราะหน้าที่หลักส่วนกลางเข้ามาช่วยเหลือในการจ่ายให้ แต่สมัยก่อนอาจจะมียื่นตอนมากกว่าปัจจุบัน” (เจ้าหน้าที่กองคลัง สอง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564)

3. แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

สำหรับแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยขอสรุปความคิดเห็นเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. ในกรณีการจัดเก็บข้อมูลของรัฐบาล หรือ Big DATA อยากให้มีการอัปเดตข้อมูลให้ ครบถ้วน เพื่อต่อการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เช่น การเช็คสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ของรัฐ หรือข้อมูลอื่นๆที่จำเป็นต่อการดำเนินการด้านนโยบาย ให้บัตรประชาชนที่ใช้ให้มีข้อมูลที่ ครบคลุม มีข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคมหนึ่ง

นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคมสอง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สาม นามสมมติ, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หก นามสมมติ, สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2564) และ (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม เจ็ด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

2. ให้ส่วนกลางจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทราบ เกี่ยวกับข้อบังคับ กฎระเบียบ หรือแนวทางรูปแบบกิจกรรมที่รัฐมีการปรับเปลี่ยน หรือเงื่อนไข ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หนึ่ง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สาม นามสมมติ, สัมภาษณ์ 12 มกราคม 2564) และ (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม เจ็ด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

3. รัฐบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและรับรู้ถึงข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาสิทธิ์ของตนเอง (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สอง นามสมมติ, สัมภาษณ์ 11 มกราคม 2564) และ (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม เจ็ด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

4. ให้มีการปรับการจ่ายเงินเป็นเฉลี่ยในอัตราเดียวกัน เพื่อลดความล่าช้าหรือลดการตรวจสอบช่วงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (ยกเลิกการจ่ายแบบขั้นบันได) เพราะเจ้าหน้าที่อาจมีความผิดพลาดในการคำนวณช่วงอายุของผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการเรียกเก็บคืนย้อนหลัง เช่น จ่ายเกินไป 100 บาท 12 เดือน เท่ากับ 1200 บาท หรือการสร้างความกังวลให้ผู้สูงอายุในการรับเบี้ยยังชีพของตนเอง ดังนั้น ขอเสนอเป็นอัตราเดียวกัน/เท่ากัน เช่น 1500 บาท/เดือน สำหรับบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งจะทำการบันทึกข้อมูลไม่ซ้ำซ้อน (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคมสี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หก นามสมมติ, สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2564) , (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม แปด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2564) และ (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม เจ็ด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

5. ให้หน่วยงานส่วนกลางรวบรวมข้อมูลต่างๆ ให้ครบ หรือมีเว็บไซต์เป็นข้อมูลในการตรวจสอบ เช่น การผ่านการเกณฑ์ทหาร การรับบำนาญให้ครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดการเรียกคืนเงิน (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม แปด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564)

6. ผู้สูงอายุควรมีบัตรเฉพาะผู้สูงอายุและผู้กับบัญชีธนาคารได้เลย หรือการมีบัตรเฉพาะที่มีการคีย์ข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ การใส่ข้อมูลที่จำเป็น เช่น การได้รับสิทธิ์/ไม่ได้รับสิทธิ์สวัสดิการที่เกี่ยวข้อง ประวัติการรักษาพยาบาล การแพทย์ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน อยากให้มีข้อมูลครอบคลุมครบถ้วน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้และอัปเดตให้เป็นปัจจุบันมากที่สุดเพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หก นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

7. ให้มีระบบจัดการโดยอัตโนมัติ โดยอยากให้ผู้สูงอายุไม่ต้องมาลงทะเบียน ให้ได้รับสิทธิ์ตามอายุ 60 ปีบริบูรณ์ (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม ห้า นามสมมติ, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม สี่ นามสมมติ, สัมภาษณ์ 13 มกราคม 2564)

8. ให้มีการจัดทำ one stop service เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางติดต่อหน่วยงานของรัฐ ทั้งเรื่องของเวลา ค่าใช้จ่ายของประชาชนผู้สูงอายุ (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หก นามสมมติ, สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2564), (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม เจ็ด นามสมมติ, สัมภาษณ์ 18 มกราคม 2564)

9. รัฐควรให้ประชาชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางและอิสระได้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลแต่ละโครงการหรือนโยบายของรัฐบาล (เจ้าหน้าที่กองสวัสดิการสังคม หก นามสมมติ, สัมภาษณ์ 15 มกราคม 2564)

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการศึกษา เรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี แบ่งประเด็นในการนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. การอภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการศึกษา

1. ความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาพบว่า ในด้านข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 63.59 มีอายุระหว่าง 60-69 ปี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 52.31 มีระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.72 รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากมีรายได้ 1,001-2,000 บาทต่อเดือน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.64 และรายได้หลักมาจากเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 40.51

ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.63$; $SD = .702$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านการลงทะเบียน ($\bar{X} = 3.66$; $SD = .742$) รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.65$; $SD = .722$) และด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ ($\bar{X} = 3.56$; $SD = .944$) ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงทั้งหมด ได้แก่ ประเด็นที่ 1 ได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบที่กำหนดอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.70$; $SD = .868$) ประเด็นที่ 2 ได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพจากเจ้าหน้าที่จากเทศบาลอย่างต่อเนื่อง และเหมาะสม ($\bar{X} = 3.64$; $SD = .822$) และประเด็นที่ 3 เทศบาลมีการจัดประชุมชี้แจงวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนให้ผู้สูงอายุเข้าใจ ($\bar{X} = 3.59$; $SD = .817$) ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการลงทะเบียนอยู่ในระดับสูงทั้งหมดสามารถเรียงลำดับรายชื่อจากลำดับมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้ ประเด็นที่ 5 เทศบาลมีการสำรวจและ

ปรับปรุงรายชื่อผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.72$; $SD = .930$) ประเด็นที่ 1 ขั้นตอนในการลงทะเบียนโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสะดวก รวดเร็ว ($\bar{X} = 3.71$; $SD = .909$) ประเด็นที่ 3 เทศบาลมีการจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับท่านอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{X} = 3.66$; $SD = .924$) ประเด็นที่ 4 ระยะเวลาในการให้บริการของเจ้าหน้าที่เทศบาลมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.63$; $SD = .851$) และ ประเด็นที่ 2 เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการลงทะเบียนเพื่ออำนวยความสะดวกในเข้าร่วมโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.56$; $SD = .877$) ตามลำดับ

ระดับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพอยู่ในระดับสูง 1 ประเด็น และปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 การจ่ายเบี้ยยังชีพตรงตามเวลาที่กำหนด (ภายในวันที่ 10 ของทุก ๆ เดือน) ($\bar{X} = 3.83$; $SD = .880$) และประเด็นที่ 2 อัตราการจ่ายเบี้ยยังชีพในปัจจุบันตามแบบขั้นบันไดมีความเหมาะสม อายุ 60 - 69 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 600 บาท อายุ 70 - 79 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 800 บาท และอายุ 90 ปี ขึ้นไป รับเบี้ยเป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท ($\bar{X} = 3.28$; $SD = 1.231$) ตามลำดับ

ในด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนผู้สูงอายุได้ให้ข้อเสนอแนะว่า อยากให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และควรเพิ่มอัตราการจ่ายหรือการช่วยเหลือเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในจำนวนที่มากขึ้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพและการมีต้นทุนในการเดินทางไปติดต่อหน่วยงานราชการ อีกทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทำให้ต้องพึ่งเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหลัก รวมถึงการจ่ายอัตราเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุในอัตราเท่าๆ กันหรืออัตราเดียวกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเทศบาลมีการใช้ช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายช่องทางทำให้สามารถสื่อสารกับผู้สูงอายุได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง โดยเทศบาลตำบลส่วนใหญ่จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านตามเสียงตามสายของชุมชน การมีกลุ่มไลน์แอฟฟิเคชั่นของชุมชนหรือท้องถิ่น เว็บไซต์ ส่งไปรษณีย์ สื่อออนไลน์ต่างๆ เข้ามาช่วยในการสื่อสาร และมีการสื่อสารผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เพื่อช่วยเป็นสื่อกลางในการติดต่อเพื่อแจ้งข่าวสารให้กับประชาชนผู้สูงอายุหรือติดตามรายชื่อเพื่อให้มาขึ้นทะเบียน ส่วนในกรณีเว็บไซต์หรือการเข้าถึงสื่อออนไลน์ ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการเข้าถึงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีการรับบริการสื่อสารผ่านบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัว หรือการโทรเข้ามาสอบถามโดยตรงที่เทศบาล จะเห็นได้ว่าประชาชนผู้สูงอายุมีการตื่นตัวเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับทางรัฐบาลมากขึ้น

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการลงทะเบียนพบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการลงทะเบียน เนื่องจากปัจจุบันมี

การลงทะเบียนแบบออนไลน์ ส่วนกลางดำเนินการรวบรวมข้อมูลให้ ทำให้ง่ายและคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้นกว่าระบบเดิมที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามในบางกรณีก็มีการพบปัญหาในการรวบรวมข้อมูลลงทะเบียน กล่าวคือ ปัญหาการยื่นลงทะเบียนในช่วงเดือนกันยายนและตุลาคม หรือช่วงปีงบประมาณ และขั้นตอนการลงทะเบียนอาจยังมีปัญหาและข้อผิดพลาดทางเทคนิคอยู่บ้าง จึงต้องใช้ระบบการบันทึกมือมากกว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพราะป้องกันความผิดพลาด เพราะระบบยังมีการทำงานรูปแบบใหม่ยังไม่มีความเสถียรของข้อมูลที่ยังพอต่อการปฏิบัติงาน จึงทำให้ต้องใช้การบันทึกมือมากกว่า ปัญหาการอ่านบัตรของระบบสารสนเทศ บัตรสมาร์ตการ์ดมีข้อมูลแต่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรืออ่านบัตรอ่านไม่ได้ ปัญหาการย้ายของประชาชนย้ายภูมิลำเนา ผู้สูงอายุบางรายไม่ทราบหรือไม่สะดวกในการไปแจ้งย้าย ทำให้ไม่ได้รับสิทธิ์ในการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ อีกทั้งปัญหาข้อมูลเบอร์ติดต่อของผู้สูงอายุ แต่กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะขอเบอร์ติดต่อผู้อื่นที่สามารถติดต่อได้ เพื่อป้องกันในการติดตามแจ้งสิทธิ์หรือข้อมูลที่ควรทราบ รวมถึงปัญหากรณีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเกี่ยวกับบำนาญบำนาญ ผู้สูงอายุไม่แจ้งความจริงให้กับเจ้าหน้าที่ทราบ ทำให้เกิดความผิดพลาดในการตรวจสอบ เกิดการเรียกเงินคืน ติดตามเรียกคืนเงินที่จ่ายเกิน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพพบว่า การจ่ายเงินส่วนใหญ่โอนเข้าบัญชีธนาคารทั้งหมดทำให้ไม่มีปัญหาในการจ่ายเงิน แต่อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินที่การปรับเปลี่ยนทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกิดความสับสนข้อมูล ปัญหาในการย้ายที่อยู่ใหม่ทำให้การติดตามทำได้ยากมากขึ้นขึ้นอยู่แต่ละกรณี และปัญหาผู้สูงอายุยังไม่มีความรู้ความเข้าใจการขึ้นทะเบียนล่วงหน้า 1 ปี ไม่มีการเคลื่อนไหวของเงินในบัญชี ทำให้บัญชีปิดอัตโนมัติ

ในกรณีมุมมองของเจ้าหน้าที่กองคลังที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุพบว่า ส่วนใหญ่มีความสะดวกสบายมากขึ้นในการดำเนินการจ่ายเงิน เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลาง (กรมบัญชีกลาง) เข้ามาช่วยเหลือในการจ่ายเงินทั้งหมด จากการปฏิบัติงานเดิมที่ต้องดำเนินการตั้งเบิกเช็คจ่ายเอง และหลังจากวันที่ 10 ทุกเดือน จะมีเว็บไซต์ E-social welfare ที่ให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเข้าไปตรวจสอบข้อมูลการเบิกจ่ายทั้งหมด ซึ่งเป็นระบบออนไลน์ของกรมบัญชีกลางที่ให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปเช็ครายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่ได้นำเสนอไป เช่น จ่ายใครบ้าง ไม่จ่ายใครบ้าง หรืออื่นๆ ซึ่งกองสวัสดิการต้องเป็นฝ่ายตรวจสอบ ส่วนกองคลังก็ไม่ได้เกี่ยวข้องในการตรวจสอบดังกล่าว กองคลังจะทำหน้าที่สรุปยอดตอนสิ้นปีงบประมาณการจ่ายเงินถูกต้องตามที่ได้ระบุไว้หรือไม่ หรือตรวจสอบการจ่ายเงินแบบภาพรวมของหน่วยงานเท่านั้น

3. แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า

1. ในกรณีการจัดเก็บข้อมูลของรัฐบาล หรือ Big DATA อยากให้มีการอัปเดตข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เช่น การเช็คสิทธิ์ในการได้รับสวัสดิการของรัฐ หรือข้อมูลอื่นๆที่จำเป็นต่อการดำเนินการด้านนโยบาย ให้บัตรประชาชนที่ใช้ให้มีข้อมูลที่ครอบคลุม มีข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2. ให้ส่วนกลางจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ทราบเกี่ยวกับข้อบังคับ กฎระเบียบ หรือแนวทางรูปแบบกิจกรรมที่รัฐมีการปรับเปลี่ยน หรือเงื่อนไข ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. รัฐบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและ รับรู้ถึงข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาสิทธิ์ของตนเอง
4. ให้มีการปรับการจ่ายเงินเป็นเฉลี่ยในอัตราเดียวเท่าๆกัน เพื่อลดความล่าช้าหรือ ลดการตรวจสอบช่วงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (ยกเลิกการจ่ายแบบขั้นบันได) เพราะ เจ้าหน้าที่ที่อาจมีความผิดพลาดในการคำนวณช่วงอายุของผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการเรียกเก็บคืนย้อนหลัง เช่น จ่ายเกินไป 100 บาท 12 เดือน เท่ากับ 1,200 บาท หรือการสร้างความกังวลให้ผู้สูงอายุในการ รับเบี้ยยังชีพของตนเอง ดังนั้น ขอเสนอเป็นอัตราเดียวกันหรือเท่ากัน เช่น 1,500 บาทต่อเดือน สำหรับบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งจะทำการบันทึกข้อมูลไม่
5. ให้หน่วยงานส่วนกลางรวบรวมข้อมูลต่างๆให้ครบ หรือมีเว็บไซต์เป็นข้อมูล ในการตรวจสอบ เช่น การผ่านการเกณฑ์ทหาร การรับบำนาญให้ครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิด การเรียกคืนเงิน
6. ผู้สูงอายุควรมีบัตรเฉพาะและผูกกับบัญชีธนาคาร หรือการมีบัตรเฉพาะที่มี การคีย์ข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ การใส่ข้อมูลที่จำเป็น เช่น การได้รับสิทธิ์/ ไม่ได้รับสิทธิ์สวัสดิการที่เกี่ยวข้อง ประวัติการรักษาพยาบาล การแพทย์ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อง่าย ต่อการปฏิบัติงาน อยากให้มีข้อมูลครอบคลุมครบถ้วน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้และอัปเดตให้ เป็นปัจจุบันมากที่สุดเพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน
7. ให้มีระบบจัดการโดยอัตโนมัติ โดยอยากให้ผู้สูงอายุไม่ต้องมาลงทะเบียน ให้ได้รับ สิทธิ์ตามอายุ 60 ปีบริบูรณ์
8. ให้มีการจัดทำ one stop service เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางติดต่อหน่วยงานของรัฐ ทั้งเรื่องของเวลา ค่าใช้จ่าย ของประชาชนผู้สูงอายุ
9. รัฐควรให้ประชาชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางและอิสระได้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลแต่ละโครงการหรือนโยบายของรัฐบาล

การอภิปรายผลการศึกษา

ความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี พบว่า ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น ของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง ในด้านการ ลงทะเบียนมีระดับความคิดเห็นที่มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการจ่ายเบี้ย ยังชีพ สอดคล้องกับ พรรษา จ้อยศิริ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อโครงการเบี้ยยังชีพ ของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่า อำเภอกลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นต่อโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ได้แก่ ด้านบริบทและสภาวะแวดล้อมของโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ด้านดำเนินงานโครงการ และสอดคล้องกับ รุจิราภรณ์ นาแข็งฤทธิ์ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเป็นธรรมของระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตเมืองและชนบท พบว่า ด้านทัศนคติต่อการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างนั้น โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการการลงทะเบียน ในประเด็นเทศบาลมีการจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสมและเพียงพอ สอดคล้องกับ สุวรรณิ ประมาณ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการข้อที่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คือ มีสถานที่ให้ติดต่อราชการตามโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพของประชาชนผู้สูงอายุ อยู่ในระดับสูง เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีการจ่ายเงินตรงตามเวลาที่กำหนด อาจเนื่องจากระบบการจ่ายเงินในรูปแบบใหม่ ที่มีหน่วยงานส่วนกลางของรัฐ คือ กรมบัญชีกลาง เข้ามาดำเนินการบริหารจัดการในด้านการจ่ายเงิน ทำให้ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง

ผู้สูงอายุได้ให้ข้อเสนอแนะว่า อยากให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และควรเพิ่มอัตราการจ่ายหรือการช่วยเหลือเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในจำนวนที่มากขึ้น เนื่องจากค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพและการมีต้นทุนในการเดินทางไปติดต่อหน่วยงานราชการ อีกทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจที่ทำให้ต้องพึ่งเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นหลัก รวมถึงการจ่ายอัตราเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุในอัตราเท่าๆ กันหรืออัตราเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณษา จ้อยศิริ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่า อำเภอกลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทราผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุไม่มียานพาหนะในการเดินทางไปติดต่อราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกายทำให้เดินทางไปติดต่อราชการที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สะดวก ข้อเสนอแนะของโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ ต้องการให้เพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างน้อยคนละ 1,000 บาท และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงจัดหาเจ้าหน้าที่การออกให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุตามบ้านอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับ ซีซัน หมาตป็นเจอร์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลควนสะอาด อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล พบว่า ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพควรมีการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ สุวรรณิ ประมาณ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า จำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนละ 500 บาทน้อยเกินไปควรเพิ่มให้เหมาะสม ควรเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็น 1000 บาทต่อเดือน

ประเด็นด้านการประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากเทศบาลมีการใช้ช่องทางในการสื่อสารที่หลากหลายช่องทางทำให้สามารถสื่อสารกับผู้สูงอายุได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง โดยเทศบาลตำบลส่วนใหญ่จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านตามเสียงตามสายของชุมชน การมีกลุ่มไลน์แอฟลิเคชั่นของชุมชนหรือท้องถิ่น เว็บไซต์ ส่งไปรษณีย์ สื่อออนไลน์ต่างๆ เข้ามาช่วยในการสื่อสาร และมีการสื่อสารผ่านทางผู้ใหญ่บ้าน

กำหนด เพื่อช่วยเป็นสื่อกลางในการติดต่อเพื่อแจ้งข่าวสารให้กับประชาชนผู้สูงอายุหรือติดตามรายชื่อ เพื่อให้มาขึ้นทะเบียน ส่วนในกรณีเว็บไซต์หรือการเข้าถึงสื่อออนไลน์ ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดในการเข้าถึง ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีการรับบริการสื่อสารผ่านบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัว หรือการ โทรเข้ามาสอบถามโดยตรงที่เทศบาล จะเห็นได้ว่าประชาชนผู้สูงอายุมีการตื่นตัวเพื่อรับรู้ข้อมูล ข่าวสารกับทางรัฐบาลมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ซีซัน หมาดปิ่นเจอร์ (2556) ได้ ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับสวัสดิการ ผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลควนสะอาด อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล พบว่า หน่วยงานมีการ ส่งหนังสือประชาสัมพันธ์ถึงสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ ผู้สูงอายุทราบ และสอดคล้องกับประภาศรี อนุวัน (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของ ผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านประชาสัมพันธ์ในเรื่องมีการออกหน่วยประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้สูงอายุ ทราบก่อนมีการขึ้นทะเบียน รองลงมาด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนข้อที่มีความ ต้องการน้อยที่สุดคือ ด้านกระบวนการและขั้นตอนให้บริการ

ด้านการลงทะเบียน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการ ลงทะเบียน เนื่องจากปัจจุบันมีการลงทะเบียนแบบออนไลน์ ส่วนกลางดำเนินการรวบรวมข้อมูลให้ ทำให้ง่ายและคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้นกว่าระบบเดิมที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตามในบางกรณีก็ มีการพบปัญหาในการรวบรวมข้อมูลลงทะเบียน กล่าวคือ ปัญหาการยื่นลงทะเบียนในช่วงเดือน กันยายนและตุลาคม หรือช่วงปีงบประมาณ และขั้นตอนการลงทะเบียนอาจยังมีปัญหาและ ข้อผิดพลาดทางเทคนิคอยู่บ้าง จึงต้องใช้ระบบการบันทึกมือมากกว่าระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพราะ ป้องกันความผิดพลาด เพราะระบบยังมีการทำงานรูปแบบใหม่ยังไม่มีความเสถียรของข้อมูลที่ เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จึงทำให้ต้องใช้การบันทึกมือมากกว่า ปัญหาการอ่านบัตรของระบบ สารสนเทศ บัตรสมาชิกการ์ดมีข้อมูลแต่ไม่ตรงกับความเป็นจริงหรืออ่านบัตรอ่านไม่ได้ ปัญหาการย้าย ของประชาชนย้ายภูมิลำเนา ผู้สูงอายุบางรายไม่ทราบหรือไม่สะดวกในการไปแจ้งย้าย ทำให้ไม่ได้รับ สิทธิในการได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สอดคล้องกับ ซีซัน หมาดปิ่นเจอร์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับสวัสดิการผู้สูงอายุ ขององค์การ บริหารส่วนตำบลควนสะอาด อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการ ลงทะเบียนผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพบางคนไม่ได้อยู่ในพื้นที่ จึงทำให้ไม่รับไม่สามารถ ลงทะเบียนได้ บางคนไม่เข้าใจระบบระเบียบเรื่องของหลักเกณฑ์ในการลงทะเบียน ไม่ทราบขั้นตอน วิธีการและช่วงเวลาในการลงทะเบียน ไม่มีการแจ้งการรับลงทะเบียนในรอบปีถัดไป แต่เมื่อถึงเวลา การลงทะเบียนผู้สูงอายุลืม ทำให้ไม่ได้ลงทะเบียนซึ่งนำไปสู่การเสียชีวิต อีกทั้งปัญหาข้อมูลเบอร์ ติดต่อของผู้สูงอายุ แต่กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะขอเบอร์ติดต่อผู้อื่นที่สามารถติดต่อได้ เพื่อป้องกันใน การติดตามแจ้งสิทธิหรือข้อมูลที่ควรทราบ รวมถึงปัญหากรณีเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เกี่ยวกับบำนาญ ผู้สูงอายุไม่แจ้งความจริงให้กับเจ้าหน้าที่ทราบ ทำให้เกิดความผิดพลาดในการตรวจสอบ เกิดการเรียกเงินคืน ติดตามเรียกคืนเงินที่จ่ายเกิน

ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพ พบว่า การจ่ายเงินส่วนใหญ่โอนเข้าบัญชีธนาคารทั้งหมดทำให้ไม่มี ปัญหาในการจ่ายเงิน แต่อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินที่มี

การปรับเปลี่ยนทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกิดความสับสนข้อมูล ปัญหาในการย้ายที่อยู่ใหม่ทำให้การติดตามทำได้ยากมากขึ้นขึ้นอยู่แต่ละกรณี และปัญหาผู้สูงอายุยังไม่มีความรู้ความเข้าใจการขึ้นทะเบียนล่วงหน้า 1 ปี ไม่มีการเคลื่อนไหวของเงินในบัญชี ทำให้บัญชีปิดอัตโนมัติ

ในกรณีมุมมองของเจ้าหน้าที่กองคลังที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ พบว่าส่วนใหญ่มีความสะดวกสบายมากขึ้นในการดำเนินการจ่ายเงิน เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลาง (กรมบัญชีกลาง) เข้ามาช่วยเหลือในการจ่ายเงินทั้งหมด จากการปฏิบัติงานเดิมที่ต้องดำเนินการตั้งเบิกเช็คจ่ายเอง และหลังจากวันที่ 10 ทุกเดือน จะมีเว็บไซต์ e-social welfare ที่ให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเข้าไปตรวจสอบข้อมูลการเบิกจ่ายทั้งหมด ซึ่งเป็นระบบออนไลน์ของกรมบัญชีกลางที่ให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปเช็ครายละเอียดของข้อมูลต่างๆ ที่ได้นำเสนอไป เช่น จ่ายใครบ้าง ไม่จ่ายใครบ้าง หรืออื่นๆ ซึ่งกองสวัสดิการต้องเป็นฝ่ายตรวจสอบ ส่วนกองคลังก็ไม่ได้เกี่ยวข้องในการตรวจสอบดังกล่าว กองคลังจะทำหน้าที่สรุปยอดตอนสิ้นปีงบประมาณการจ่ายเงินถูกต้องตามที่ได้รับอนุมัติหรือไม่ หรือตรวจสอบการจ่ายเงินแบบภาพรวมของหน่วยงานเท่านั้น

แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี พบว่า ในกรณีการจัดเก็บข้อมูลของรัฐบาล หรือ Big DATA อยากรให้มีการอัปเดตข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เช่น การเช็คสิทธิ์ในการได้รับสวัสดิการของรัฐ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินการด้านนโยบาย ให้บัตรประชาชนที่ใช้ให้มีข้อมูลที่ครอบคลุม มีข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ให้หน่วยงานส่วนกลางจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทราบเกี่ยวกับข้อบังคับ กฎระเบียบ หรือแนวทางรูปแบบกิจกรรมที่รัฐมีการปรับเปลี่ยน หรือเงื่อนไข ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและรับรู้ถึงข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาสิทธิ์ของตนเอง สอดคล้องกับ ซีซัน หมาดบินเจอร์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลควนสะอาด อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล พบว่า ควรเพิ่มประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายในทุกหมู่บ้านไปพร้อมกันอีกหนึ่งช่องทาง ด้านการลงทะเบียนให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เพื่อประสานญาติพี่น้องของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพให้ช่วยตามหรือแจ้งให้มาลงทะเบียน ทำการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อให้ผู้สูงอายุที่เข้าหลักเกณฑ์ได้รับทราบ ก่อนเริ่มปีงบประมาณใหม่จะต้องทำหนังสือแจ้งเวียนให้กับผู้สูงอายุให้ทราบเป็นระยะเวลาขั้นตอนวิธีการลงทะเบียนล่วงหน้า ให้มีการปรับการจ่ายเงินเป็นเฉลี่ยในอัตราเดียวกัน เพื่อลดความล่าช้าหรือลดการตรวจสอบช่วงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (ยกเลิกการจ่ายแบบขั้นบันได) เพราะเจ้าหน้าที่อาจมีความผิดพลาดในการคำนวณช่วงอายุของผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการเรียกเก็บคืนย้อนหลัง เช่น จ่ายเกินไป 100 บาท 12 เดือน เท่ากับ 1,200 บาท หรือการสร้างความกังวลให้ผู้สูงอายุในการรับเบี้ยยังชีพของตนเอง ดังนั้น ขอเสนอเป็นอัตราเดียวกันหรือเท่ากัน เช่น 1,500 บาท ต่อเดือน สำหรับบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ให้ส่วนกลางรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ให้ครบ หรือมีเว็บไซต์เป็นข้อมูลในการตรวจสอบ เช่น การผ่านการเกณฑ์ทหาร การรับบำเหน็จบำนาญ ให้ครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดการเรียกคืนเงิน ผู้สูงอายุควรมีบัตรเฉพาะผู้สูงอายุและผูกกับบัญชีธนาคาร หรือการมีบัตรเฉพาะที่มีการคีย์ข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ การใส่ข้อมูลที่จำเป็น เช่น การได้รับ

สิทธิ์หรือไม่ได้รับสิทธิ์สวัสดิการที่เกี่ยวข้อง ประวัติการรักษาพยาบาล การแพทย์ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน อยากรู้ให้มีข้อมูลครอบคลุมครบถ้วน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้และอัปเดตให้เป็นปัจจุบันมากที่สุดเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงาน ให้มีระบบจัดการโดยอัตโนมัติ โดยอยากให้ผู้สูงอายุไม่ต้องมาลงทะเบียน ให้ได้รับสิทธิ์ตามอายุ 60 ปีบริบูรณ์ มีการจัดทำ one stop service เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางติดต่อหน่วยงานของรัฐ ทั้งเรื่องของเวลา ค่าใช้จ่ายของประชาชนผู้สูงอายุ และรัฐควรให้ประชาชนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวางและอิสระได้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลแต่ละโครงการหรือนโยบายของรัฐบาล

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรมีการจัดเก็บข้อมูล BIG DATA ที่เพียงพอและครบถ้วน และมีการปรับปรุงข้อมูลให้มีความทันสมัยหรือเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลในการช่วยให้การวิเคราะห์นโยบายหรือวิเคราะห์ในการจัดสรรงบประมาณของการออกแบบนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลให้เกิดความเหมาะสมกับข้อมูลของประชาชนในประเทศ อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานระดับล่างสามารถเข้าถึงข้อมูลเพียงพอต่อการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น

2. ภาครัฐควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้มีการบูรณาการกันและมีการร่วมกันจัดตั้ง One Stop service เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางติดต่อหน่วยงานของรัฐของประชาชนผู้สูงอายุ

3. ภาครัฐควรมีการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่อย่างเพียงพอ รวมถึงการอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือรูปแบบกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่มีการปรับเปลี่ยน

4. ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและรับรู้ถึงข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาสิทธิ์ของตนเองให้มากขึ้น รวมถึงการสร้างสื่อให้ประชาชนทุกช่วงวัย รู้จักการออมเงินเพื่อใช้ในวัยเกษียณอายุให้มากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลทั้ง 3 ระดับ คือเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล ว่าแต่ละระดับนั้นมีรูปแบบการบริหารจัดการหรือปัญหาแตกต่างกันหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคในด้านใดบ้าง

2. ควรมีการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้สูงอายุ เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค หรือบริบทของผู้สูงอายุในสังคมไทยว่าเป็นอย่างไร มุมมองหรือความคิดของผู้สูงอายุ ดังกล่าวคิดเห็นหรือคาดหวังอย่างไรในการดำเนินการของภาครัฐ

บรรณานุกรม

- กมลชนก เบญจภุมริน. (2556). *ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการให้บริการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม*. การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *สถิติผู้สูงอายุ: รายงานการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี พ.ศ. 2555 – 2562*. <http://www.dop.go.th/th/know/1/274>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *สถิติผู้สูงอายุ*. <http://www.dop.go.th/th/know/1/238>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2562. *ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2542*. วันที่ค้นข้อมูล 5 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.dop.go.th/>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552*. วันที่ค้นข้อมูล 5 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.dop.go.th>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). *สถิติผู้สูงอายุ*. วันที่ค้นข้อมูล 7 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.dop.go.th/th/know/1/238>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553*. วันที่ค้นข้อมูล 5 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.dop.go.th>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2547. *โครงการการประเมินผลการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก.
- จรัสวรรณ เทียนประภาส และพัชรี ต้นศิริ. (2542). *การเปลี่ยนแปลงจิต-สังคมในผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- ชาย โปธิสิตา. (2554). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งฯ.
- ซีซัน หมดปิ่นเจอร์. (2556). *แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลควนสะอาด อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล*. การศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีรภัทร เอกผาชัยสวัสดิ์. (2547). *การพัฒนาผู้สูงอายุ*. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- นිරสาร์ ลาสีธี. (2559). *การจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอแกด้า จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บรรลุ ศรีพานิช. (2542). *ผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ประภาศรี อนาวิน. (2553). *ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารเบี้ยยังชีพในองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- พิมพ์นารา ภูวดลรุ่งเรือง. (2555). *การบริหารการพัฒนางานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหนาม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2562). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2561*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รุจิราภรณ์ นาแข็งฤทธิ์. (2558). *ความเป็นธรรมของระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตเมืองและชนบท*. สารนิพนธ์หลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วาสนา ทองจันทร์. (2550). *พฤติกรรมความพึงพอใจในการใช้บริการของผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วิไลวรรณ ทองเจริญ. (2536). *การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสรีรวิทยาในผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย ฤกษ์นันท์. (2551). *การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) ในเขตชุมชนเมือง: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลชนแดนอำเภอชนแดนจังหวัดเพชรบูรณ์*. รายงานการศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับเสนอสำนวนมติบัญญัติแห่งชาติ)*. วันที่ค้นข้อมูล 3 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564*. วันที่ค้นข้อมูล 3 มกราคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สุพรรณษา จ้อยศิริ. (2557). *ความคิดเห็นต่อโครงการเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบางเล่า อำเภอกลองเชื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาพค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณณี ประมาณ. (2552). *การประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ*. งานวิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, โครงการบัณฑิตศึกษาศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุวรรณณี ประมาณ. (2552). *การประเมินโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ*. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- Jump, N. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). New York: McGraw Hill.
- United Nations. (2017). *World Population Prospect: The 2017 Revision*. (Cited 2020 Jan 7) Available from <http://esa.un.org/unpd/wpp/>.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามประชาชนผู้สูงอายุ

แบบสอบถาม : ประชาชนผู้สูงอายุ

เรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ข้อมูลทุกอย่างผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ โดยข้อมูลนี้จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ภาพรวมซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบถ้วนทุกข้อ ตรงตามความเป็นจริงกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์เพื่อประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและมีคุณค่าต่อการนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุต่อระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวขวัญตา เบ็ญจะขันธุ์
อาจารย์ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ 1. ชาย
 2. หญิง

2. อายุ 1. 60 – 69 ปี 3. 80 – 89 ปี
 2. 70 – 79 ปี 4. 90 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. 4. อนุปริญญา/ปวส.
 5.ปริญญาตรี 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. อาชีพหลัก 1. ค้าขาย 2. รับจ้างทั่วไป
 3. เกษตรกรรม 4. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 5. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้ต่อเดือน 1. ต่ำกว่า 500 2. 500 – 1,000 บาท
 3. 1,001 – 2,000 บาท 4. 2,001 – 3,000 บาท
 5. 3,001 – 4,000 บาท 6. 4,001 บาทขึ้นไป

6. รายได้หลักมาจาก 1. เงินเบี้ยยังชีพ
 2. การประกอบอาชีพ
 3. บุตรให้
 4. อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนผู้สูงอายุเกี่ยวกับระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
เกี่ยวกับด้านต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อระบบจ่ายเงิน สงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านการประชาสัมพันธ์					
1. ท่านได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพตามระเบียบ ที่กำหนดอย่างชัดเจนเพียงใด					
2. ท่านได้รับข้อมูลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ จากเจ้าหน้าที่จากเทศบาลอย่างต่อเนื่อง และ เหมาะสมเพียงใด					
3. ท่านคิดว่าเทศบาลมีการจัดประชุมชี้แจงวิธีการ ดำเนินงานที่ชัดเจนให้ผู้สูงอายุเข้าใจเพียงใด					
ด้านการลงทะเบียน					
4. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการลงทะเบียนโครงการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสะดวก รวดเร็ว เพียงใด					
5. ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการลงทะเบียนเพื่ออำนวยความสะดวก ความสะดวกในเข้าร่วมโครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มากน้อยเพียงใด					
6. ท่านคิดว่าเทศบาลมีการจัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกให้กับท่านอย่างเหมาะสมและเพียงพอ มากน้อยเพียงใด					
7. ท่านคิดว่าระยะเวลาในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เทศบาลมีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด					
8. ท่านคิดว่าเทศบาลมีการสำรวจและปรับปรุงรายชื่อ ผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพอย่างสม่ำเสมอ มากน้อยเพียงใด					

ภาคผนวก ข.
แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

แบบสัมภาษณ์ : เจ้าหน้าที่

เรื่อง แนวทางในการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชลบุรี

เอกสารนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น ทศนคติ มุมมองและประสบการณ์ของท่าน เกี่ยวกับการเผชิญสภาพปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ รวมถึงแนวทางการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลและความเห็นตามแบบสัมภาษณ์นี้ การตอบแบบสัมภาษณ์ของท่านในครั้งนี้จะถูกนำมาใช้เพื่อการศึกษาเชิงวิชาการเท่านั้น ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย จึงขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลตามความเป็นจริงและความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้ให้ข้อมูลมา ณ ที่นี้

นางสาวขวัญตา เบ็ญจะพันธ์
ผู้วิจัย

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ รวมถึงแนวทางการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

2. แบบสัมภาษณ์นี้ใช้เวลาประมาณ 30 นาที และในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ผู้วิจัยจะไม่ระบุชื่อ-นามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยจะใส่เป็นรหัสแทน ระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตในการบันทึกเสียง เมื่อการสัมภาษณ์สิ้นสุดลง ข้อมูลต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกจะเป็นไปตามคำสัมภาษณ์ทุกประการ โดยปราศจากการตีความใดๆ และจะเก็บรักษาเป็นความลับ รวมถึงขออนุญาตติดต่อกับผู้ให้สัมภาษณ์ภายหลังหากต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 โครงสร้างคำถามเกี่ยวกับประเด็นความคิดเห็นปัญหาอุปสรรค และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ รวมถึงแนวทางการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1. ท่านมีปัญหอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านการประชาสัมพันธ์ การลงทะเบียน และการจ่ายเบี้ยยังชีพอย่างไรบ้าง
2. ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ด้านการประชาสัมพันธ์ การลงทะเบียน และการจ่ายเบี้ยยังชีพอย่างไรบ้าง
3. ท่านมีแนวทางการพัฒนาระบบการจ่ายเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอย่างไรบ้าง